

การรู้สารถนเทศของนลลตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

นางสาวกมลรัตน์ สุขมาก

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-2160-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INFORMATION LITERACY OF CHULALONGKORN
UNIVERSITY'S FIRST YEAR STUDENTS

Miss Kamonrat Sookmark

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-2160-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1
โดย นางสาว กมลรัตน์ สุขมาก
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์วิภา ไพ ปรอมสมิทธิ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดวงเนตร วงศ์ประทีป)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กมลรัตน์ สุขมาก: การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1.
(INFORMATION LITERACY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY'S FIRST YEAR STUDENTS)

อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณพิมล กุลบุญ. จำนวนหน้า 134 หน้า.

ISBN: 974-53-2160-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ด้าน คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ด้านการกำหนดแหล่งสารสนเทศ ด้านการสืบค้นสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ รวมทั้งปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ด้าน พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีระดับการรู้สารสนเทศในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ด้านการกำหนดแหล่งสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ และในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการสืบค้นสารสนเทศ

นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศในระดับปานกลางและระดับน้อย โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายอัฒภาค เครื่องหมายบวก/ลบ เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น และในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##4480101322: MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE. KEYWORD:
 INFORMATION LITERACY, CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS.
 MISS KAMONRAT SOOKMARK : INFORMATION LITERACY OF CHULALONGKORN
 UNIVERSITY'S FIRST YEAR STUDENTS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF.
 PANPIMON KOONLABOON. 134 PAGES. ISBN: 974-53-2160-5

This research aims at studying the information literacy of Chulalongkorn University's first year students, involving their recognition of information need, information source identification, information searching, information evaluation, and information use as well as the problems of their information searching.

The findings indicate that the first year students of Chulalongkorn University have information literacy skill at the high level. Considering their skill level in each area, it is found that the 4 areas of information literacy : the recognition of information need, the information source identification, the information evaluation, and the information use are at the high level, while the information searching is at the medium level.

The problems of information searching faced by the students are at the medium and the low levels, which the highest mean problems are as followed : the students lack knowledge and skills in searching OPAC; the students don't know how to use the double quotation marks, the plus/minus sign, and the truncation; and the students sometimes get the bibliographies but can't find the information resources on shelves.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Library Science

Field of study Library and Information Science

Academic Year 2004

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาอย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา ข้อคิด การแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และความปรารถนาดีตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิภา ไพ เปรมสมิทธิ์ และอาจารย์ดวงเนตร วงศ์ประทีป กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ความกรุณาในทุกๆ ด้าน และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณคณะอักษรศาสตร์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการศึกษาในขณะศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 และ 2 และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกท่าน หัวหน้าชั้นปีที่ 1 หัวหน้านิสิต และฝ่ายทะเบียนของทั้ง 4 คณะที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ รหัส 448 ทุกคนที่ให้คำแนะนำ กำลังใจ และความช่วยเหลือให้ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พี่หน้อย พี่แอน พี่มัย กอล์ฟ อ้อ และใหม่

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แอน โอม แก่น เราะ หนึ่ง ธาณินทร์ ใจ์ เจียบ มะพร้าว เอ๋ นู๋ โบว์ แจ็คขาว และแอนคชา

และวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จไม่ได้หากขาดกำลังใจ คำแนะนำ และทุนทรัพย์ของคุณพ่อคุณแม่ คุณป้า รวมทั้งกำลังใจจากหลานมาตา และพี่น้องนครสวรรค์ทุกคน

คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ คุณป้า บุพการี และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

กมลรัตน์ สุขมาก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความหมายและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ	8
2.2 ความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศ	9
2.2.1 เกณฑ์/มาตรฐานสำหรับบุคคลทั่วไป	9
2.2.2 เกณฑ์/มาตรฐานสำหรับนักศึกษา	17
2.3 การส่งเสริมการรู้สารสนเทศในสถาบันการศึกษา	24
2.3.1 วิธีการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ	24
2.3.2 การส่งเสริมการรู้สารสนเทศในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	26
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	33
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35

3.3 การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย	36
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.5 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล	37
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	38
4.2 ตอนที่ 2 การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1	51
4.3 ตอนที่ 3 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศและข้อเสนอแนะ	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	93
5.2 การทดสอบสมมติฐาน	114
5.3 ข้อเสนอแนะและประยุกต์ผลงานวิจัย	115
5.4 แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต	116
รายการอ้างอิง	117
ภาคผนวก	121
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	134

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	38
2. จำนวนแบบสอบถามที่แจก ได้รับคืน และนำมาวิเคราะห์จำแนกตามคณะ.....	43
3. ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด.....	46
4. ความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการ.....	48
5. ความถี่ในการใช้บริการห้องสมุดคณะที่สังกัด.....	50
6. การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน.....	52
7. การใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดจากห้องสมุดคณะที่สังกัด และ/หรือสถาบันวิทยบริการ.....	54
8. การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้านใหญ่.....	57
9. การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1.....	59
10. การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง.....	61
11. การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ.....	63
12. การกำหนดวิธีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ.....	66
13. การกำหนดแหล่งสารสนเทศ.....	68
14. ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ.....	71
15. การเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม.....	73
16. การสืบค้นสารสนเทศ.....	75
17. การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ.....	78
18. ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น.....	80
19. การประเมินสารสนเทศ (การประเมินและคัดเลือกสารสนเทศจากแต่ละแหล่ง).....	83
20. การใช้สารสนเทศ (การนำสารสนเทศไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามต้องการ).....	85
21. ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ.....	87
22. ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น.....	90
23. ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น.....	92
24. ปัญหาอื่นๆ.....	95

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง ประเมิน และใช้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย (Bruce n.d.) การรู้สารสนเทศเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และบุคคลทุกคนควรมี เพื่อความสำเร็จในการศึกษา การทำงาน ในชีวิตประจำวัน และการอยู่ในสังคม สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association 1989) ได้ให้ความหมายของบุคคลผู้รู้สารสนเทศว่า เป็นบุคคลที่ตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ และสามารถเข้าถึง ประเมิน และใช้สารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรู้สารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสร้างพลังให้กับบุคคล เนื่องจากบุคคลผู้รู้สารสนเทศจะสามารถตระหนักถึงความต้องการของตน และมีเทคนิคและทักษะในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศและเครื่องมือต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับความต้องการ (Bawden 2001: 230)

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้ให้ความสำคัญกับการรู้สารสนเทศเป็นอย่างมาก และมีการนำเรื่องการรู้สารสนเทศมาเป็นเป้าหมายหนึ่งในนโยบายเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งมีหน่วยงานองค์กร หรือบุคคลต่างๆ ได้พยายามกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การรู้สารสนเทศขึ้น เพื่อใช้ประเมินการรู้สารสนเทศดังตัวอย่างต่อไปนี้

Association of College and Research Libraries (ACRL) ได้กำหนดมาตรฐานซึ่งเรียกว่า มาตรฐานความรู้และทักษะในการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาระดับสูง (Information Literacy Competencies Standards for Higher Education) โดยกำหนดว่าบุคคลผู้รู้สารสนเทศต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 5 ด้าน (Association of College and Research Libraries 2000) ดังนี้

1. สามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการ
2. มีทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ
3. สามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ
4. ใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการ
5. เข้าใจประเด็นทางเศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมของสารสนเทศ

Council of Australian University Librarians ในประเทศออสเตรเลียได้กำหนดมาตรฐานที่เรียกว่า มาตรฐานการรู้สารสนเทศ (Information Literacy Standards) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ 7 ด้าน (Council of Australian University Librarians 2001) คือ

1. การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ และการกำหนดรูปแบบและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ
2. การเข้าถึงสารสนเทศ
3. การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ
4. การจัดระบบสารสนเทศ
5. การขยายกรอบแนวคิดและการสร้างความรู้ใหม่
6. การเข้าใจประเด็นทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมในบริบทของการใช้สารสนเทศ รวมถึงการเข้าถึงและใช้สารสนเทศอย่างมีจรรยาบรรณ ถูกกฎหมาย และอย่างเคารพ
7. การตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการรู้สารสนเทศ

University of California Los Angeles ได้กำหนดรายการความรู้และทักษะด้านสารสนเทศ (Information Competencies Lists) 5 ประการ เพื่อประเมินนักศึกษา และพัฒนาทักษะในการใช้ห้องสมุด (University of California Los Angeles Instructional Service Advisory Committee 1999) คือ

1. ความสามารถในการกำหนดหัวข้อการวิจัยหรือความต้องการสารสนเทศ
2. การพัฒนาวิธีการสืบค้นที่เหมาะสม
3. การระบุแหล่งและการค้นคืนสารสนเทศ
4. การประเมินสารสนเทศและวิธีการสืบค้น
5. การจัดระบบและการใช้สารสนเทศ

จากมาตรฐานหรือเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่ามีประเด็นที่กำหนดไว้เหมือนกัน คือ การเน้นที่การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ ส่วนความแตกต่างอยู่ที่บางประเด็นซึ่งมาตรฐานของบางหน่วยงานข้างต้นไม่ครอบคลุม

การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์เน้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองย่อมทำให้เข้าใจบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และเมื่อศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอก็จะเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การค้นคว้า

หาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ หลายประเภท และหลายรูปแบบยังเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียน รู้จักคิด วิเคราะห์ข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่มีเหตุผล ดังนั้น ในการศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาทุกคนจึงจำเป็นต้องรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถค้นคว้าหาความรู้ ประกอบการเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพในการศึกษาและการดำรงชีวิต ในอนาคต ดังนั้น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทสำคัญในการแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด เพื่อสอนให้นักศึกษารู้จักการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เครื่องมือช่วยค้น และบริการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะดำเนินการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดภาคการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อแนะนำให้นักศึกษารู้จักอาคาร สถานที่ และวิธีใช้ห้องสมุดในด้านต่างๆ เช่น รู้จักทรัพยากรสารสนเทศทั้งประเภทวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ระบบการจัดเก็บ ระเบียบ และข้อปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด ตลอดจนบริการและกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุดอย่างสังเขป เพื่อให้นักศึกษาค้นเคยกับห้องสมุดของสถาบันได้ภายในระยะเวลาอันสั้น (สุนีย์ รัตนวิภาพงศ์ 2534: 15)

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นกลุ่มเป้าหมายของการสอนการใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยทั้งในลักษณะของการปฐมนิเทศ และการสอนด้านบรรณานุกรมของห้องสมุด หรือเป็นรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอนเรื่องการค้นคว้าวิจัยและทักษะที่จำเป็นในการศึกษา (Seamans 2002) ในงานวิจัยของ Harley (2001) ได้ศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ของการจัดโครงการ The Freshman Success Program ของ San Diego State University (SDSU) โดยมีรายวิชา Lifelong Value ซึ่งสอนให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เห็นความจำเป็นของการรู้สารสนเทศ และการคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อช่วยให้รับมือกับปัญหาทางสังคม การสอนใช้วิธีการสาธิตการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างมีความหมายและมีคุณค่า ผลสัมฤทธิ์ของรายวิชานี้ปรากฏชัดในด้านผลการเรียนของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ คือ นักศึกษาผ่านการภาคทัณฑ์มากขึ้น และมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น

Seamans (2002) ได้ศึกษาถึงการรู้สารสนเทศของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Virginia Polytechnic Institute and State University (Virginia Tech) ในด้านการได้รับสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ โดยทำการศึกษาในภาคการศึกษาต้น เพื่อกำหนดรูปแบบของบริการห้องสมุด รวมถึงการสอนการใช้ห้องสมุดให้เหมาะสมกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดควรปรับปรุงการบริการและการสอนการใช้ห้องสมุด ตามความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ดังนี้

- บุคลากรห้องสมุดควรเผยแพร่สารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ และการเข้าถึงแก่นักศึกษา และกระตุ้นให้นักศึกษามองภาพห้องสมุดเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนสารสนเทศ

- ควรมีการอบรมบรรณารักษ์ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะแนะแนวทางในการสืบค้นให้กับนักศึกษา และควรมีการร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์กับอาจารย์ เพื่อหาวิธีช่วยพัฒนาความสามารถของนักศึกษา
- บุคลากรห้องสมุดควรรู้จักกลยุทธ์ และเครื่องมือในการสืบค้น เพื่อช่วยนักศึกษาในการพัฒนาวิธีการสืบค้นให้ซับซ้อนขึ้น และมีประสิทธิภาพ
- บรรณารักษ์ควรเข้าใจทักษะการแสวงหาสารนิเทศในระดับมัธยมศึกษาของนักศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสอนการใช้ห้องสมุด
- ในระหว่างภาคการศึกษาต้น นักศึกษายังไม่มีการใช้ และการประเมินสารนิเทศอย่างเหมาะสม บรรณารักษ์จึงควรแนะนำทรัพยากรสารนิเทศที่มีประโยชน์ และสอนให้รู้จักการประเมินทรัพยากรสารนิเทศ รวมทั้งการเขียนบรรณานุกรมที่ถูกต้อง
- ควรเพิ่มการเข้าถึงการสอนการใช้ห้องสมุดทางอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักศึกษาที่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

สำหรับนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยบริการได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ของทุกคณะ แต่ในส่วนของห้องสมุดคณะ พบว่ามีเพียงบางคณะเท่านั้นที่มีการจัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้กับนิสิต นอกจากนี้บางคณะยังมีการจัดรายวิชาในหลักสูตรเพื่อสอนให้นิสิตมีทักษะในการค้นคว้า เช่น คณะอักษรศาสตร์มีการสอนรายวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ซึ่งสอนให้นิสิตสามารถทำรายงานวิชาการอย่างมีระบบ โดยค้นคว้าจากแหล่งและทรัพยากรสารนิเทศต่างๆ สามารถใช้วิธีการสืบค้นที่หลากหลาย รวมถึงวิธีเขียนบรรณานุกรมอย่างถูกต้อง รายวิชาดังกล่าวช่วยสร้างทักษะในการค้นคว้าและทำรายงาน ซึ่งนิสิตสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรายวิชาต่างๆ ได้อย่างประสบผลสำเร็จ และส่งผลให้นิสิตเป็นผู้รู้สารนิเทศมากขึ้นในระดับหนึ่ง สำหรับคณะที่ไม่มีการปฐมนิเทศทั้งในส่วนของห้องสมุดคณะ และไม่มีการจัดรายวิชาในหลักสูตรเพื่อเสริมทักษะด้านสารนิเทศ นิสิตชั้นปีที่ 1 อาจประสบปัญหาในการค้นคว้า และมีทักษะในด้านการใช้สารนิเทศไม่มาก ซึ่งอาจส่งผลต่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาการรู้สารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ด้าน คือ การตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ การกำหนดแหล่งสารนิเทศ การสืบค้นสารนิเทศ การประเมินสารนิเทศ และการใช้สารนิเทศ รวมทั้งปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศ โดยเลือกศึกษาจากคณะใน 4 กลุ่มสาขา ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ ซึ่งในแต่ละกลุ่มสาขาจะเลือกศึกษา 1 คณะ ดังนี้ คณะเภสัชศาสตร์ (สาขาวิทยาศาสตร์

ชีวภาพ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี) คณะนิติศาสตร์ (สาขาสังคมศาสตร์) และคณะอักษรศาสตร์ (สาขามนุษยศาสตร์) การเลือกคณะทั้ง 4 เลือกจากคณะที่มีการปฐมนิเทศ (คณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะนิติศาสตร์) และไม่มีการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด (คณะเภสัชศาสตร์) และคณะที่มีการสอนรายวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงานให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 (คณะอักษรศาสตร์) ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดคณะและสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการจัดเตรียมกิจกรรมและบริการเพื่อส่งเสริมให้นิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นผู้มีทักษะในการใช้และสืบค้นสารนิเทศ และเป็นแนวทางสำหรับคณะต่างๆ ในการพิจารณาจัดรายวิชาที่เหมาะสมสำหรับนิสิตเพื่อเสริมสร้างให้เป็นผู้รู้สารนิเทศ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา

1. การรู้สารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ด้าน คือ การตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ การกำหนดแหล่งสารนิเทศ การสืบค้นสารนิเทศ การประเมินสารนิเทศ และการใช้สารนิเทศ
2. ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

สมมติฐาน

1. การรู้สารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบในระดับมากคือ ไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 โดยเลือกศึกษาจากคณะใน 4 กลุ่มสาขา ตามการจำแนกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ ในแต่ละกลุ่มสาขาจะเลือกศึกษา 1 คณะ ดังนี้ คณะเภสัชศาสตร์ (สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี) คณะนิติศาสตร์ (สาขาสังคมศาสตร์) และคณะอักษรศาสตร์ (สาขามนุษยศาสตร์) จากการสำรวจจำนวนนิสิตชั้นปีที่ 1 ของทั้ง 4 คณะ พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 1,647 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2547) ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ของคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะ

อักษรศาสตร์ จำนวนร้อยละ 50 ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 745 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณสูตรการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 710 คน จำแนกเป็น คณะเภสัชศาสตร์ 100 คน คณะนิติศาสตร์ 195 คน คณะอักษรศาสตร์ 155 คน และคณะวิศวกรรมศาสตร์ 260 คน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

1. การรู้สารสนเทศ ตามเกณฑ์ 5 ด้าน

1.1 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ

- การกำหนดขอบเขต / ประเด็นของเรื่องที่ต้องการ
- การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ
- การกำหนดวิธีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ

1.2 การกำหนดแหล่งสารสนเทศ

- ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ
- การเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม

1.3 การสืบค้นสารสนเทศ

- การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ
- ความสามารถใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น

1.4 การประเมินสารสนเทศ

- การประเมินและคัดเลือกสารสนเทศที่เหมาะสมจากแต่ละแหล่ง

1.5 การใช้สารสนเทศ

- การนำสารสนเทศไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการ

2. ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ

- ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น
- ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น
- ปัญหาอื่นๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือวารสาร รายงานการประชุม รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์
2. สร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คณะที่สังกัด ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุด และการใช้บริการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด
 - ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้าน คือ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ
 - ตอนที่ 3 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนาการรู้สารสนเทศให้แก่บัณฑิต
3. ทดสอบแบบสอบถามกับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำแนกเป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์จำนวน 5 คน นิสิตคณะนิติศาสตร์จำนวน 5 คน นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวน 5 คน และนิสิตคณะอักษรศาสตร์จำนวน 5 คน
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้แก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ทั้ง 4 คณะ จำนวน 710 คน จำแนกเป็นคณะเภสัชศาสตร์ 100 คน คณะนิติศาสตร์ 195 คน คณะอักษรศาสตร์ 155 คน และคณะวิศวกรรมศาสตร์ 260 คน
5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่างๆ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (SPSS – Statistical Package for the Social Sciences for Windows)
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. รายงานผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ เป็นแนวทาง

1. สำหรับห้องสมุดคณะ และสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการจัดเตรียมกิจกรรมและบริการเพื่อส่งเสริมให้นิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นผู้มีความรู้ในการใช้และสืบค้นสารสนเทศ
2. สำหรับคณะต่างๆ ในการพิจารณาจัดรายวิชาที่เหมาะสมสำหรับนิสิตเพื่อเสริมสร้างให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

ในบทนี้จะกล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ ความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศ การส่งเสริมการรู้สารสนเทศในสถาบันการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ

Doyle (1992) และ Reitz (2004) ได้ให้ความหมายของการรู้สารสนเทศ ดังนี้

การรู้สารสนเทศ คือ ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ ประเมิน และใช้สารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลาย (Doyle 1992)

การรู้สารสนเทศ หมายถึง ทักษะในการรู้ความต้องการสารสนเทศ เข้าใจในวิธีการจัดระบบของห้องสมุด รู้จักทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดมีให้บริการ (เช่น ทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบต่างๆ และเครื่องมือช่วยค้นออนไลน์) รู้เทคนิคการวิจัย รวมทั้งมีทักษะในการประเมินสารสนเทศ การใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และบริบทด้านสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของสารสนเทศ (Reitz 2004: 356-357)

จากคำจำกัดความทั้งสองรายการดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การรู้สารสนเทศ หมายถึง ความสามารถและทักษะในการรู้ความต้องการสารสนเทศ รู้จักทรัพยากรสารสนเทศ และการจัดระบบของห้องสมุด สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย สามารถประเมิน และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความสามารถในด้านเทคนิคการวิจัย เข้าใจโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และบริบทด้านสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของสารสนเทศ

ทักษะการรู้สารสนเทศ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลหลายประการ ได้แก่ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถตั้งคำถามถึงข้อสงสัยอย่างชัดเจน การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และอย่างมีประสิทธิภาพ (Association of College & Research Libraries 2000: 3) การรู้สารสนเทศถือเป็น

ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และบุคคลทุกคนควรมี เพื่อความสำเร็จในการศึกษา การทำงาน ในชีวิตประจำวัน และการอยู่ในสังคม (American Library Association 1989: 1)

การรู้สารสนเทศมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการแพร่กระจายของทรัพยากรสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้บุคคลต้องเผชิญกับทางเลือกสารสนเทศที่หลากหลายและมากมายทั้งในการศึกษา การทำงาน และในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ในการใช้สารสนเทศบุคคลจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการประเมินและคัดเลือกสารสนเทศที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และตรงกับความต้องการ การรู้สารสนเทศจึงเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลทุกคนในยุคสารสนเทศ (Association of College & Research Libraries 2000: 1)

ความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศ

ในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้รู้สารสนเทศได้มีบุคคล สถาบันการศึกษาและองค์กรวิชาชีพจำนวนมากให้ความสำคัญ และได้เสนอเกณฑ์ความสามารถและทักษะสำหรับผู้รู้สารสนเทศไว้หลากหลาย และบางองค์กรยังได้กำหนดเป็นมาตรฐานความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศ เพื่อส่งเสริม พัฒนา และประเมินการรู้สารสนเทศของบุคคลในบริบทต่างๆ ของสังคม

สำหรับเกณฑ์หรือมาตรฐานความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศดังกล่าว มีทั้งที่กำหนดสำหรับบุคคลทั่วไป และสำหรับนักศึกษาโดยเฉพาะ และส่วนใหญ่ระบุความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศคล้ายคลึงกัน แต่อาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียดบางประการ ดังนี้

เกณฑ์/มาตรฐานสำหรับบุคคลทั่วไป

เกณฑ์และมาตรฐานการรู้สารสนเทศสำหรับบุคคลทั่วไปจะนำเสนอ 3 รายการ คือ เกณฑ์ของ American Library Association เกณฑ์ของ Doyle และมาตรฐานของ The Council of Australian University Librarians ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

American Library Association (1989) กำหนดว่าบุคคลผู้รู้สารสนเทศ จะสามารถตระหนักได้ว่าเมื่อใดต้องการสารสนเทศ และมีความสามารถในการระบุแหล่งสารสนเทศ ประเมิน และใช้

แหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลผู้รู้สารสนเทศ คือ ผู้สามารถค้นพบสารสนเทศที่ต้องการสำหรับการทำงานหรือการตัดสินใจได้เสมอ

Doyle (1992) ได้กำหนดความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศไว้ดังนี้ คือ

1. สามารถตระหนักว่าสารสนเทศที่ถูกต้องและสมบูรณ์คือ พื้นฐานของการตัดสินใจที่ชาญฉลาด
2. สามารถตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ
3. สามารถกำหนดคำถามจากความต้องการสารสนเทศ
4. สามารถระบุแหล่งสารสนเทศได้
5. สามารถพัฒนากลยุทธ์การสืบค้นที่ประสบความสำเร็จ
6. สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ
7. สามารถประเมินสารสนเทศ
8. สามารถจัดระบบสารสนเทศสำหรับการทำงานต่อไป
9. สามารถบูรณาการสารสนเทศใหม่เข้าไว้ในองค์ความรู้ที่มีอยู่
10. สามารถใช้สารสนเทศในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาได้

The Council of Australian University Librarians (CAUL) ได้กำหนดมาตรฐานการรู้สารสนเทศของประเทศออสเตรเลีย ในการประชุมที่เมือง Canberra ระหว่างวันที่ 27-28 ตุลาคม ค.ศ.2000 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่พัฒนามาจากมาตรฐานความรู้และทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาระดับสูง (Information Literacy Competency Standard for Higher Education) ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีข้อแตกต่างกัน คือ มาตรฐานของประเทศออสเตรเลียได้เพิ่มมาตรฐาน 2 ประการ คือ มาตรฐานที่ 4 ซึ่งเป็นการกำหนดความสามารถในการควบคุมและการจัดการสารสนเทศ และมาตรฐานที่ 7 ซึ่งกล่าวถึงการรู้สารสนเทศในฐานะโครงสร้างทางความคิดสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับมาตรฐานของประเทศออสเตรเลีย ประกอบด้วยมาตรฐาน และตัวชี้วัด ดังนี้ (Australian Academic and Research Libraries 2001)

มาตรฐานที่ 1

บุคคลผู้รู้สารสนเทศรู้ความต้องการสารสนเทศ และกำหนดรูปแบบและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ โดย

1.1 สามารถระบุความต้องการสารสนเทศได้ เช่น สามารถปรึกษาผู้อื่นสำรวจแหล่งสารสนเทศ สามารถระบุแนวคิดสำคัญจากความต้องการสารสนเทศ ตระหนักว่าสารสนเทศสามารถนำมารวมกับความคิดที่มีอยู่ และวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจประเด็นสำคัญมากขึ้น เป็นต้น

1.2 สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ ขอบเขต และความเหมาะสมของแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย เช่น เข้าใจกระบวนการผลิต วิธีการจัดระบบ การเผยแพร่ และการเข้าถึงสารสนเทศประเภทต่างๆ เข้าใจความแตกต่างและคุณค่าของแหล่งสารสนเทศ และทรัพยากรประเภทต่างๆ สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิ เป็นต้น

1.3 สามารถพิจารณาคูณค่าและความสะดวกได้เปรียบเทียบของการได้รับสารสนเทศที่ต้องการ เช่น สามารถตรวจสอบสารสนเทศที่มีอยู่ และตัดสินใจขยายกระบวนการสืบค้นสารสนเทศ พิจารณาคูณค่าได้เปรียบเทียบของการสืบค้นสารสนเทศจากทักษะใหม่ๆ วางแผน และกำหนดเวลาเพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่ต้องการ เป็นต้น

1.4 สามารถทบทวนธรรมชาติ และขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ เช่น ทบทวนความต้องการสารสนเทศเบื้องต้น เพื่ออธิบายหรือปรับปรุงคำถาม โดยการประเมินเพื่อการตัดสินใจและเลือกสารสนเทศ เป็นต้น

มาตรฐานที่ 2

บุคคลผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล โดย

2.1 สามารถเลือกวิธีการค้นคว้า หรือเครื่องมือการเข้าถึงสารสนเทศที่เหมาะสมที่สุด เพื่อได้รับสารสนเทศที่ต้องการ เช่น สามารถระบุวิธีการค้นคว้าที่เหมาะสม สำรวจขอบเขต เนื้อหา และการจัดระบบของเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศ สามารถเลือกวิธีการการเข้าถึง

สารนิเทศที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และสามารถปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญสารนิเทศ เพื่อช่วยในการกำหนดเครื่องมือในการเข้าถึงสารนิเทศ

2.2 สามารถสร้างและใช้กลยุทธ์การสืบค้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถใช้กลยุทธ์ต่างๆ ที่เหมาะสมในการสืบค้น เช่น คำสำคัญที่เหมาะสม คำที่มีความหมายเหมือนกัน คำเชื่อมบูลีน และการใช้ศัพท์ควบคุม เป็นต้น

2.3 สามารถค้นคืนสารนิเทศ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สามารถใช้เครื่องมือในการเข้าถึงสารนิเทศที่หลากหลาย สามารถใช้บริการพิเศษทางออนไลน์ เพื่อค้นคืนสารนิเทศที่ต้องการ เช่น บริการจัดส่งเอกสาร สมาคมวิชาชีพ ทรัพยากรของสถาบัน ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น และสามารถใช่วิธีการอื่นๆ เพื่อได้รับสารนิเทศปฐมภูมิ เช่น การสัมภาษณ์ เป็นต้น

มาตรฐานที่ 3

บุคคลผู้รู้สารนิเทศสามารถประเมินสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ และสามารถรวบรวมสารนิเทศที่เลือกมาเข้าไว้ในระบบความรู้ โดย

3.1 สามารถประเมินประโยชน์ของสารนิเทศที่เข้าถึงได้ เช่น สามารถประเมินปริมาณ คุณภาพ และความเกี่ยวข้องของผลการสืบค้น ระบุข้อดีของสารนิเทศที่ค้นคืนได้ พิจารณากลยุทธ์การสืบค้น เป็นต้น

3.2 สามารถสรุปใจความสำคัญจากสารนิเทศที่รวบรวมได้ เช่น สรุปใจความสำคัญ เรียบเรียงแนวคิดใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง และระบุถ้อยคำที่จะนำมาอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

3.3 สามารถเข้าใจ และประยุกต์เงื่อนไขข้างต้นเพื่อการประเมินสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศ เช่น สามารถพิจารณา และเปรียบเทียบสารนิเทศจากแหล่งที่หลากหลาย โดยใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการประเมิน เช่น ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัย เป็นต้น สามารถประเมินสารนิเทศอย่างมีเหตุผล สามารถตระหนักถึงบริบททางวัฒนธรรม หรือบริบทอื่นๆ ที่มีผลต่อการผลิตสารนิเทศ เป็นต้น

3.4 สามารถตรวจสอบความเข้าใจ และการแปลความหมายของสารนิเทศ โดยการปรึกษากับบุคคล ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา และ/หรือผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น เข้าร่วมการประชุม หรือการอภิปรายต่างๆ ค้นคว้าข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย เป็นต้น

3.5 สามารถพิจารณาว่าควรทบทวนคำถามในการสืบค้นสารนิเทศหรือไม่ เช่น สามารถพิจารณาว่าความต้องการสารนิเทศได้รับการตอบสนองหรือไม่ หรือต้องการสารนิเทศเพิ่มเติมหรือไม่ ทบทวนกลยุทธ์การสืบค้น และเครื่องมือในการเข้าถึงสารนิเทศที่ใช้ และสืบค้นใหม่ ถ้าจำเป็น เป็นต้น

มาตรฐานที่ 4

บุคคลผู้รู้สารนิเทศสามารถจัดระบบ จัดเก็บ จัดการ และเขียนโครงร่างของสารนิเทศ ที่รวบรวม และผลิตขึ้นได้ โดย

4.1 สามารถคัดเลือกข้อความ บันทึก และจัดการสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศได้ เช่น สามารถเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับคัดเลือกสารนิเทศที่ต้องการ สร้างระบบสำหรับการจัดเก็บและการจัดการสารนิเทศ เข้าใจรูปแบบการอ้างอิงของทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่างๆ อย่างถูกต้อง และสามารถบันทึกสารนิเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อการอ้างอิงต่อไป เป็นต้น

4.2 สามารถรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรสารนิเทศ อุปกรณ์ ระบบ และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไม่ทำลายทรัพยากรสารนิเทศ อ้างอิงทรัพยากรสารนิเทศที่ใช้อย่างถูกต้อง และป้องกันการแพร่กระจายของไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

มาตรฐานที่ 5

บุคคลผู้รู้สารนิเทศสามารถขยายกรอบ และสร้างความรู้ใหม่ โดยการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่และความเข้าใจใหม่ได้ด้วยตนเองหรือในฐานะสมาชิกของกลุ่ม โดย

5.1 สามารถประยุกต์สารสนเทศที่มีอยู่และที่ได้รับมาใหม่ ในการวางแผนและผลิตผลงาน เช่น สามารถจัดระบบเนื้อหาและรูปแบบสารสนเทศให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ เป็นต้น

5.2 สามารถสังเคราะห์แนวคิดสำคัญต่างๆ เพื่อสร้างแนวคิดใหม่ เช่น ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด และรวบรวมแนวคิดเหล่านั้นให้กลายเป็นสารสนเทศปฐมภูมิที่มีประโยชน์ เพิ่มเติมการสังเคราะห์สารสนเทศเมื่อจำเป็น เป็นต้น

5.3 สามารถเปรียบเทียบความเข้าใจใหม่ และความรู้เดิม เพื่อพิจารณาคุณค่า ข้อขัดแย้ง หรือลักษณะเฉพาะของสารสนเทศ เช่น สามารถพิจารณาว่าสารสนเทศตอบสนองความต้องการหรือไม่ เพียงพอหรือไม่ สร้างข้อสรุปตามสารสนเทศที่รวบรวมได้ ทดสอบทฤษฎีด้วยเทคนิคที่เหมาะสมในสาขาวิชา เป็นต้น

5.4 สามารถทบทวนกระบวนการพัฒนาผลงาน เช่น สามารถบันทึกกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสืบค้น ประเมินสารสนเทศ และกระบวนการสื่อสาร และไตร่ตรองถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว และกลยุทธ์ต่างๆ ที่ผ่านมา เป็นต้น

5.5 สามารถสื่อสารผลงานต่อผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถเลือกสื่อและรูปแบบในการสื่อสาร สามารถสื่อสารสารสนเทศในลักษณะที่ชัดเจนต่อผู้รับสาร เป็นต้น

มาตรฐานที่ 6

บุคคลผู้รู้สารสนเทศเข้าใจปัจจัยทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคม ที่แวดล้อมการใช้สารสนเทศ และเข้าถึงและใช้สารสนเทศได้อย่างมีศีลธรรม อย่างถูกกฎหมาย และอย่างเคารพ โดย

6.1 เข้าใจปัจจัยทางวัฒนธรรม ศีลธรรม กฎหมาย และทางสังคมเศรษฐกิจ ที่แวดล้อมสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เข้าใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล ทรัพย์สินทางปัญญา และลิขสิทธิ์ เป็นต้น

6.2 ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบายของสถาบัน และมารยาทที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เช่น ได้รับ จัดเก็บ และเผยแพร่สารสนเทศต่างๆ อย่างถูกกฎหมาย ยอมรับและปฏิบัติตามนโยบายของสถาบัน หรือแหล่งในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและการทำวิจัย เป็นต้น

6.3 อ้างอิงแหล่งสารสนเทศในการสื่อสารผลงาน เช่น ใช้รูปแบบการอ้างอิงที่เหมาะสม ปฏิบัติตามหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ของแหล่งต่างๆ เป็นต้น

มาตรฐานที่ 7

บุคคลผู้รู้สารสนเทศตระหนักว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการที่จะเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตจำเป็นต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศ โดย

7.1 เห็นคุณค่าว่า การรู้สารสนเทศเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างอิสระจึงมีความเป็นไปได้ เช่น ใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลายและทันสมัย ติดตามความก้าวหน้าของแหล่งสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศ และตระหนักว่า กระบวนการสืบค้นสารสนเทศมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

7.2 พิจารณาว่าสารสนเทศใหม่มีความเกี่ยวข้องกับระบบประชาธิปไตย และระบบค่านิยมของบุคคล และมีบทบาทในการลดความแตกต่าง เช่น เข้าใจว่าสารสนเทศมีความสอดคล้องกับค่านิยม และความเชื่อของบุคคล ประยุกต์ใช้หลักเหตุผล เพื่อพิจารณาว่าจะรวบรวมหรือปฏิเสธสารสนเทศที่พบ เป็นต้น

สำหรับเกณฑ์และมาตรฐานทั้ง 3 รายการที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า American Library Association (1989) ได้อธิบายความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศไว้อย่างกว้างๆ ในขณะที่ Doyle (1992) ได้อธิบายความสามารถและทักษะของผู้รู้สารสนเทศละเอียดมากขึ้น ส่วนมาตรฐานของ The Council of Australian University Librarians (Australian Academic and Research Libraries 2001) จัดทำขึ้นโดยกำหนดกรอบความสามารถและทักษะการรู้สารสนเทศไว้

7 ประเด็นใหญ่ๆ และในขณะเดียวกันได้กำหนดตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นไว้อย่างละเอียดชัดเจน เพื่อการประเมินความสามารถและทักษะการรู้สารสนเทศ

อย่างไรก็ตาม เกณฑ์/มาตรฐานทั้ง 3 รายการ ได้กำหนดความสามารถและทักษะไว้ คล้ายคลึงกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ด้านการระบุแหล่งหรือ การเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เกณฑ์ของ Doyle และมาตรฐานของ The Council of Australian University Librarians ยังมีรายละเอียดสอดคล้องกันในประเด็นต่างๆ อีกดังนี้ คือ เกณฑ์ข้อ 3 ของ Doyle คือ ความสามารถ กำหนดคำถามจากความต้องการสารสนเทศสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 1 ของ The Council of Australian University Librarians คือ รู้ความต้องการสารสนเทศ และกำหนดรูปแบบและขอบเขตของ สารสนเทศที่ต้องการ เกณฑ์ข้อ 5 คือ ความสามารถพัฒนากลยุทธ์การสืบค้นที่ประสบความสำเร็จ และเกณฑ์ข้อ 6 คือ ความสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีอื่นๆ สอดคล้องกับข้อย่อย 2.2 และ 2.3 ของมาตรฐานที่ 2 คือ สามารถเข้าถึงสารสนเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกณฑ์ข้อ 8 คือ ความสามารถจัดระบบสารสนเทศสำหรับการ ใช้งานต่อไป สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 4 คือ สามารถจัดระบบ จัดเก็บ จัดการ และเขียนโครงสร้าง ของสารสนเทศที่รวบรวม และผลิตขึ้นได้ และเกณฑ์ข้อ 9 คือ ความสามารถบูรณาการสารสนเทศใหม่ เข้าไว้ในองค์ความรู้ที่มีอยู่ สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 5 คือ สามารถขยายกรอบ และสร้างความรู้ใหม่ โดยการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่และความเข้าใจใหม่ได้ด้วยตนเอง หรือในฐานะสมาชิกของกลุ่ม

ส่วนเกณฑ์/มาตรฐานที่ปรากฏแตกต่างกัน ได้แก่ เกณฑ์ข้อ 1 คือ ความสามารถ ตระหนักว่าสารสนเทศที่ถูกต้องและสมบูรณ์ คือ พื้นฐานของการตัดสินใจที่ชาญฉลาด ปรากฏเฉพาะใน เกณฑ์ของ Doyle และมาตรฐานที่ 7 คือ การตระหนักว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการที่จะเป็นผู้เรียนรู้ ตลอดชีวิตจำเป็นต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศ ปรากฏเฉพาะในมาตรฐานของ The Council of Australian University Librarians

เกณฑ์/มาตรฐานสำหรับนักศึกษา

สำหรับความสามารถและทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา จะนำเสนอเกณฑ์และมาตรฐานของ 2 หน่วยงาน คือ University of California Los Angeles และ Association of College and Research Libraries โดยมีรายละเอียด ดังนี้

University of California Los Angeles (1999) ได้กำหนดรายการความรู้และทักษะด้านสารสนเทศ (Information Competencies List) 5 ประการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดความรู้และทักษะ ซึ่งนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาควรมี เพื่อสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ

สำหรับความรู้และทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำหนดโดย University of California Los Angeles มีดังต่อไปนี้

1. สามารถระบุหัวข้อวิจัยและความต้องการสารสนเทศ
 - 1.1 กำหนดคำถาม ปัญหา และปัจจัยในการวิจัย
 - 1.2 เข้าใจความต้องการ เพื่อระบุและกำหนดนิยามและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดของศัพท์ควบคุม
 - 1.3 รู้จักประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ (เช่น หนังสือ วารสาร อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์รัฐบาล การสำรวจภาคสนาม ชุดข้อมูล สื่อ แหล่งสารสนเทศปฐมภูมิ แหล่งทุติยภูมิ สิ่งพิมพ์ทั่วไป และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ เป็นต้น) และรู้ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการสำหรับการวิจัย
 - 1.4 กำหนดได้ว่าใครคือผู้ผลิต และผู้ให้สารสนเทศที่ต้องการสำหรับการวิจัย
 - 1.5 เข้าใจข้อจำกัดของการเข้าถึงสารสนเทศ
2. สามารถพัฒนาและใช้กลยุทธ์ และกระบวนการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมสำหรับความต้องการสารสนเทศ

2.1 เข้าใจประเภทของแหล่งอ้างอิงที่มีอยู่ เช่น สารานุกรมเฉพาะสาขา วรรณคดี สารระสังเขป ฐานข้อมูลบรรณานุกรม รายการออนไลน์ของห้องสมุด โปรแกรมค้นหา เป็นต้น และวัตถุประสงค์ของแหล่งอ้างอิงแต่ละแหล่ง

2.2 กำหนดแหล่งอ้างอิงที่เหมาะสมสำหรับคำถามการวิจัย หรือความต้องการสารนิเทศ

2.3 เลือกรายการ คำสำคัญที่เหมาะสม และกลยุทธ์การสืบค้นแบบบูลีน

2.4 กำหนดวิธีการเข้าถึงและการใช้แหล่งอ้างอิงประเภทต่างๆ

3. สามารถกำหนดแหล่งสารนิเทศและค้นคืนสารนิเทศ

3.1 เข้าถึงและใช้รายการออนไลน์ และวรรณคดีออนไลน์ของห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 อ่าน แปลความหมาย และเขียนรายการอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง

3.3 ดำเนินโหลดรายการอ้างอิง หรือส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์จากระบบคอมพิวเตอร์

3.4 เข้าใจระบบของเลขเรียกหนังสือ และตัวชี้แหล่งในอินเทอร์เน็ต (URLs) และสามารถใช้ในการระบุแหล่งของทรัพยากรสารนิเทศในห้องสมุดและเว็บไซต์ได้

4. สามารถประเมินสารนิเทศและกลยุทธ์การสืบค้น

4.1 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้แต่ง ความถูกต้องแม่นยำและความทันสมัยของแหล่งสารนิเทศ เช่น แหล่งสารนิเทศอ้างอิง หนังสือ บทความ เว็บไซต์ และสื่อมวลชน เป็นต้น

4.2 ตัดสินใจความเกี่ยวข้องและความพอเพียงของสารนิเทศที่สืบค้นได้ สำหรับคำถามการวิจัยและ/หรือสามารถกำหนดความต้องการแหล่งสารนิเทศเพิ่มเติม

5. สามารถจัดระบบและสังเคราะห์สารนิเทศได้

5.1 รวบรวมและใช้สารนิเทศจากแหล่งที่หลากหลายอย่างมีวิจารณญาณและเหมาะสมกับคำถามการวิจัย

5.2 เข้าใจความจำเป็นในการอ้างอิงแหล่งสารนิเทศ

5.3 รวบรวมบรรณานุกรม และจัดทำเชิงอรรถ

Association of College and Research Libraries (ACRL) ได้กำหนดมาตรฐานความรู้และทักษะในการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาระดับสูง (Information Literacy Competency Standard for Higher Education) ใน ปี ค.ศ 2000 โดยกำหนดมาตรฐาน หรือเป้าหมายของการรู้สารสนเทศ พร้อมกำหนดตัวชี้วัดของมาตรฐานแต่ละข้อ มาตรฐานนี้มุ่งเน้นที่ผู้ใช้ห้องสมุด และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Fullerton and Leckie 2002: 193) โดยกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบการทำงานสำหรับการประเมินการรู้สารสนเทศของนักเรียนหรือนักศึกษา (Association of College and Research Libraries 2000: 4)

มาตรฐานความรู้และทักษะในการรู้สารสนเทศสำหรับการศึกษาระดับสูง (Information Literacy Competency Standards for Higher Education) ประกอบด้วย มาตรฐาน 5 ข้อ และตัวชี้วัด 22 ข้อ (Association of College and Research Libraries 2000) ดังนี้ คือ

มาตรฐานที่ 1

นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้ โดย

1.1 สามารถระบุความต้องการสารสนเทศ เช่น สามารถปรึกษาผู้อื่น ตั้งคำถามและรายละเอียดของความต้องการสารสนเทศ สืบค้นแหล่งสารสนเทศ ระบุหรือปรับเปลี่ยนความต้องการสารสนเทศ เป็นต้น

1.2 สามารถระบุประเภทและรูปแบบของแหล่งสารสนเทศที่จะใช้ค้นคว้า เช่น สามารถเข้าใจคุณค่า และความแตกต่างของทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ทั้งลักษณะการผลิต การจัดระบบ การเผยแพร่ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ รู้คุณค่าและความแตกต่างของแหล่งสารสนเทศปฐมภูมิ และทุติยภูมิ เป็นต้น

1.3 สามารถพิจารณาคุณค่าและความได้เปรียบของการได้รับสารสนเทศที่ต้องการ เช่น สามารถระบุวิธีการสืบค้นสารสนเทศทั้งจากแหล่งที่คุ้นเคย และจากแหล่งอื่นๆ พิจารณาความเป็นไปได้ของการได้รับสารสนเทศจากทักษะหรือภาษาอื่นๆ เช่น จากภาษาต่างประเทศ หรือจาก

สาขาวิชาอื่นๆ เป็นต้น สามารถกำหนดประเด็นสำคัญของความต้องการ และกำหนดเวลาเพื่อให้ได้รับ สารสนเทศที่ต้องการ เป็นต้น

1.4 สามารถทบทวนความต้องการสารสนเทศ เช่น ทบทวนความต้องการ สารสนเทศ เพื่อขยายขอบเขตความต้องการให้กว้างขึ้น เป็นต้น

มาตรฐานที่ 2

นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดย

2.1 สามารถเลือกวิธีค้นคว้าหรือระบบการค้นคืนสารสนเทศที่เหมาะสมที่สุด สำหรับการเข้าถึงสารสนเทศ เช่น สามารถระบุวิธีการค้นคว้าที่เหมาะสม เช่น การทดลองในห้อง ปฏิบัติการ การทดลอง การเลียนแบบ การสำรวจภาคสนาม เป็นต้น สัมภาษณ์และข้อต่อของวิธี การค้นคว้าต่าง ๆ และเลือกวิธีการสืบค้นสารสนเทศที่มีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

2.2 สามารถสร้างและปรับปรุงกลยุทธ์การสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถระบุค่าสำคัญที่ใช้สืบค้น เลือกศัพท์ควบคุมให้เหมาะสมกับแหล่งสารสนเทศ ใช้กลยุทธ์การสืบค้นที่เหมาะสมกับระบบค้นคืนสารสนเทศที่เลือกใช้ และสามารถปรับปรุงกลยุทธ์ การสืบค้นในระบบค้นคืนสารสนเทศต่างๆ เป็นต้น

2.3 สามารถค้นคืนสารสนเทศด้วยวิธีที่หลากหลายทั้งจากระบบออนไลน์หรือ บุคคล เช่น สามารถใช้ระบบสืบค้นเพื่อค้นคืนสารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลาย ใช้บริการออนไลน์ หรือบุคคล เพื่อให้ได้รับสารสนเทศ เช่น บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการจัดส่งเอกสาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ

2.4 สามารถถ่วงรอกกลยุทธ์การสืบค้นได้ถ้าจำเป็น เช่น สามารถประเมิน ปริมาณ คุณภาพ และความเกี่ยวข้องของผลการสืบค้น ระบุข้อต่อของสารสนเทศที่ค้นคืนได้ และ สามารถระบุว่าควรสืบค้นซ้ำหรือไม่ เป็นต้น

2.5 สามารถคัดเลือก บันทึก และจัดระบบสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศได้ เช่น สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการคัดเลือกสารนิเทศที่ต้องการ สามารถสร้างระบบสำหรับจัดเก็บสารนิเทศ รู้วิธีการเขียนรายการอ้างอิงสำหรับทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่างๆ บันทึกสารนิเทศที่เกี่ยวข้องสำหรับการอ้างอิงในครั้งต่อไป เป็นต้น

มาตรฐานที่ 3

นักศึกษาผู้รู้สารนิเทศประเมินสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศอย่างมีวิจารณญาณ และรวมสารนิเทศที่คัดเลือกไว้เข้ากับพื้นฐานความรู้ของตน โดย

3.1 สามารถสรุปแนวคิดหลัก โดยเลือกจากสารนิเทศที่รวบรวมได้ เช่น สามารถคัดเลือกแนวคิดหลัก และเขียนให้เป็นถ้อยคำของตนเองอย่างถูกต้อง ระบุด้อยคำที่จะนำมาอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

3.2 สามารถประยุกต์เงื่อนไขข้างต้นสำหรับประเมินสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศได้ เช่น สามารถเปรียบเทียบสารนิเทศจากแหล่งต่างๆ ใช้เกณฑ์ในการประเมิน วิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลของสารนิเทศ ตระหนักถึงอคติ การบิดเบือนสารนิเทศ และตระหนักถึงผลของบริบททางวัฒนธรรม หรือบริบทอื่นๆ ที่มีต่อสารนิเทศ เป็นต้น

3.3 สามารถสังเคราะห์แนวคิดหลักเพื่อสร้างเป็นแนวคิดใหม่ได้ เช่น สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่างๆ และสังเคราะห์แนวคิดต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการขยายการสังเคราะห์ เพื่อสร้างสมมติฐานใหม่ซึ่งอาจจะทำให้ได้สารนิเทศเพิ่มเติม เป็นต้น

3.4 สามารถเปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่เพื่อพิจารณาคุณค่าที่เพิ่มขึ้น สามารถพิจารณาข้อขัดแย้ง หรือลักษณะเฉพาะของสารนิเทศนั้น เช่น สามารถพิจารณาว่าสารนิเทศนั้นตอบสนองความต้องการหรือไม่ โดยใช้เงื่อนไขต่างๆ พิจารณาว่าสารนิเทศนั้นขัดแย้งหรือให้สารนิเทศที่ถูกต้องตรงกับแหล่งอื่นๆ หรือไม่ สร้างข้อสรุปจากสารนิเทศที่รวบรวมได้ ทดสอบข้อสรุป พิจารณาความถูกต้องของข้อสรุป เป็นต้น

3.5 สามารถพิจารณาว่าความรู้ใหม่มีผลต่อระบบค่านิยมของบุคคล ได้แก่ สามารถพิจารณาความเห็นที่แตกต่างกันที่พบในวรรณกรรมต่างๆ และสามารถพิจารณาว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธความเห็นนั้นหรือไม่

3.6 สามารถพิจารณาความถูกต้องของความเข้าใจ และการแปลความหมายของสารนิเทศได้ โดยการปรึกษากับบุคคล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา หรือผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น เข้าร่วมการประชุมหรือการอภิปราย ค้นหาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เครื่องมือชนิดต่างๆ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในหัวข้อการวิจัย เป็นต้น

3.7 สามารถพิจารณาว่าคำถามเบื้องต้นควรทบทวนหรือไม่ เช่น สามารถพิจารณาว่าความต้องการสารนิเทศได้รับการตอบสนองหรือไม่ สามารถทบทวนกลยุทธ์การสืบค้น และแหล่งสารนิเทศ รวบรวมแนวคิดเพิ่มเติมถ้าจำเป็น เป็นต้น

มาตรฐานที่ 4

นักศึกษาผู้รู้สารนิเทศสามารถใช้สารนิเทศเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ด้วยตนเอง หรือในฐานะการเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดย

4.1 สามารถประยุกต์สารนิเทศที่คัดเลือกและที่มีอยู่ เพื่อการวางแผนและการสร้างสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น สามารถจัดระบบเนื้อหาและรูปแบบของสารนิเทศให้อยู่ในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการ สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากประสบการณ์ต่างๆ มาใช้เพื่อวางแผนและสร้างผลงานต่างๆ สามารถจัดการสารนิเทศจากลักษณะรูปแบบดั้งเดิมให้เป็นรูปแบบใหม่ เป็นต้น

4.2 สามารถทบทวนกระบวนการพัฒนาสารนิเทศได้ ได้แก่ สามารถรวบรวมเอกสาร หรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้น การประเมินสารนิเทศ และกระบวนการสื่อสาร และไตร่ตรองถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว และกลยุทธ์ต่างๆ ที่เคยใช้

4.3 สามารถสื่อสารสารนิเทศใหม่กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถเลือกสื่อและรูปแบบในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับผู้รับ สามารถใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการสร้างผลงาน และสามารถสื่อสารอย่างชัดเจน

มาตรฐานที่ 5

นักศึกษาผู้รู้สารนิเทศเข้าใจปัจจัยทางเศรษฐกิจ ทางกฎหมาย และทางสังคม ที่แวดล้อมการใช้สารนิเทศ และเข้าถึงและใช้สารนิเทศในกรณีต่างๆ อย่างมีศีลธรรม และอย่างถูกกฎหมาย โดย

5.1 เข้าใจปัจจัยทางศีลธรรม กฎหมาย และเศรษฐกิจ ที่แวดล้อมสารนิเทศและเทคโนโลยีสารนิเทศ เช่น เข้าใจสิทธิส่วนบุคคล ทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ และการใช้วัสดุที่มีลิขสิทธิ์โดยชอบธรรม เป็นต้น

5.2 ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบายของสถาบัน และมารยาทที่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงและการใช้ทรัพยากรสารนิเทศ เช่น เข้าใจ และปฏิบัติตามนโยบาย และกฎของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย หรือแหล่งสารนิเทศต่างๆ ใช้และเผยแพร่สารนิเทศชนิดต่างๆ อย่างถูกกฎหมาย เป็นต้น

5.3 ยอมรับการใช้แหล่งสารนิเทศในการสื่อสารผลงาน ได้แก่ สามารถอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของสารนิเทศในรูปแบบที่เหมาะสม และถ้าจำเป็นให้เขียนประกาศการอนุญาตการใช้วัสดุที่มีลิขสิทธิ์ไว้ด้วย

จากเกณฑ์/มาตรฐาน 2 รายการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทั้งเกณฑ์ของ University of California Los Angeles และมาตรฐานของ Association of College and Research Libraries ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดความรู้และทักษะการรู้สารนิเทศ สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และได้มีการกล่าวถึงการวิจัยไว้ในส่วนหนึ่งของเกณฑ์เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า รายละเอียดของเกณฑ์มีความคล้ายคลึงกันในทุกด้านอีกด้วย ได้แก่ เกณฑ์ข้อที่ 1 ของ University of California Los Angeles คือ ความสามารถระบุหัวข้อวิจัยและ

ความต้องการสารนิเทศ พบว่า สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 1 ของ Association of College and Research Libraries คือ ความสามารถกำหนดรูปแบบและขอบเขตของสารนิเทศที่ต้องการได้

เกณฑ์ข้อที่ 2 ความสามารถเข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และ

เกณฑ์ข้อที่ 3 ความสามารถกำหนดแหล่งสารนิเทศและค้นคืนสารนิเทศ พบว่า สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 2 คือ ความสามารถเข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เช่นเดียวกัน

เกณฑ์ข้อที่ 4 ความสามารถประเมินสารนิเทศและกลยุทธ์การสืบค้น พบว่า สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 3 คือ ความสามารถประเมินสารนิเทศและแหล่งอย่างมีวิจารณญาณ และรวมสารนิเทศที่คัดเลือกไว้เข้ากับพื้นฐานความรู้ของตน และเกณฑ์ข้อที่ 5 ความสามารถจัดระบบและสังเคราะห์สารนิเทศได้ พบว่า สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 4 คือ ความสามารถใช้สารนิเทศเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ด้วยตนเอง หรือในฐานะการเป็นสมาชิกของกลุ่ม และมาตรฐานที่ 5 คือ การเข้าใจปัจจัยทางเศรษฐกิจ ทางกฎหมาย และทางสังคม ที่แวดล้อมการใช้สารนิเทศ และเข้าถึงและใช้สารนิเทศในกรณีต่างๆ อย่างมีศีลธรรม และอย่างถูกกฎหมาย

การส่งเสริมการรู้สารนิเทศในสถาบันการศึกษา

การสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารนิเทศจำเป็นต้องเริ่มดำเนินการปูพื้นฐานตั้งแต่การศึกษาระดับต้นและต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา และความร่วมมือระหว่างครู อาจารย์และบรรณารักษ์ จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด (ชุตินา สัจจามันท์ 2544: 57) การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะเป็นผู้รู้สารนิเทศได้อย่างดีนั้น จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนและการเตรียมอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน (รังสรรค์ สุกันทา 2543: 20) เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิต

บุคคลที่สามารถที่จะสร้างทักษะการรู้สารนิเทศได้ โดยการฝึกฝนทักษะด้านการสืบค้นสารนิเทศ การประเมินสารนิเทศ การใช้สารนิเทศ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการในทุกด้าน

วิธีการส่งเสริมการรู้สารนิเทศ

ในสถาบันอุดมศึกษาการเตรียมนักศึกษาให้เป็นผู้รู้สารนิเทศ สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การสอนเป็นรายวิชา การสอนโดยมีเนื้อหาเพียงบางส่วนในรายวิชา

การปฐมนิเทศห้องสมุด และการอบรมการใช้ห้องสมุด (Farber 1995: 23) ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวหน่วยงานที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงคือ ห้องสมุด (Lee 1990) ส่วนการสอนเป็นรายวิชา อาจดำเนินการโดยบรรณารักษ์ที่เกี่ยวข้องชาอยู่ในการฝึกอบรม และมีประสบการณ์ทางด้านการสอน (Reitz 2004: 71) หรืออาจสอนโดยอาจารย์ในคณะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การสอนเป็นรายวิชา เป็นการสอนวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างละเอียดเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบริการห้องสมุด ทรัพยากรห้องสมุด วิธีการสืบค้นข้อมูล การใช้เครื่องมือช่วยค้น และแหล่งข้อมูล (ALA Glossary of Library and Information Science 1983: 237) เนื้อหารายวิชาในหลักสูตร ส่วนใหญ่ใช้เวลาสอนประมาณ 1 ภาคการศึกษา โดยสอนสัปดาห์ละประมาณ 1-3 ชั่วโมง และอาจใช้ชื่อวิชาแตกต่างกันไป สำหรับตัวอย่างของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่สอนรายวิชาการใช้ห้องสมุด เช่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ชื่อวิชาว่า การค้นคว้าและการเขียนรายงาน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใช้ชื่อวิชาว่า การใช้ทรัพยากรห้องสมุด คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ชื่อวิชาว่า ทักษะการใช้ห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ชื่อวิชาว่า การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและการเขียนรายงาน เป็นต้น (พุททมนต์ พรนิมิตร 2547)

การสอนโดยมีเนื้อหาเพียงบางส่วนในรายวิชา เป็นการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด หรือการใช้สารสนเทศเฉพาะเรื่อง ไว้ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งถือต่อการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ปัจจุบันรายวิชาต่างๆ ในระดับปริญญาตรี มีการกำหนดให้ทำโครงการหรือรายงานเพิ่มมากขึ้น และการที่นักศึกษาจะสามารถทำโครงการเหล่านี้ได้ดี จะต้องมีความสามารถที่จะค้นหาและใช้สารสนเทศให้เป็นประโยชน์ การสอนเนื้อหาการใช้ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาดังกล่าว ผู้สอนรายวิชานั้นๆ อาจเชิญบรรณารักษ์ของห้องสมุดคณะที่สังกัด หรือบรรณารักษ์จากหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย หรืออาจารย์จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นๆ มาเป็นวิทยากรหรือสอนให้ก็ได้ (นุชรี ตรีโลจน์วงศ์ 2539: 19-21)

การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด เป็นการแนะนำผู้ใช้ห้องสมุดถึงวิธีการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ โดยจะแนะนำระบบการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ของห้องสมุด ลักษณะวรรณกรรมในแต่ละสาขา และทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะทาง รวมทั้งเครื่องมือการสืบค้นประเภทต่างๆ เช่น รายการหนังสือ วรรณคดี สารระสังเขป และฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Reitz 2004: 71)

ตลอดจนบริการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักและคุ้นเคยกับห้องสมุด และบริการต่างๆ ได้ภายในระยะเวลาอันสั้น (สุนีย์ รัตนวิภาพงศ์ 2534: 15)

การอบรมการใช้ห้องสมุด จัดขึ้นเพื่อสอนทักษะในการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะด้าน ให้กับผู้ใช้ห้องสมุดในลักษณะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม (Reitz 2004: 728) การอบรมการใช้ห้องสมุดยังอาจจัดทำในลักษณะการบูรณาการกับหลักสูตรของรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งที่สอน โดยอาจารย์และบรรณารักษ์จะต้องวางแผนการอบรมร่วมกัน เพื่อให้การอบรมการใช้ห้องสมุดเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของรายวิชา และหากการจัดการอบรม ทำโดยบรรณารักษ์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา จะช่วยให้การอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (นุชรี ตรีโลจน์วงศ์ 2539: 24-25)

การส่งเสริมการรู้สารสนเทศในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในส่วนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้แก่บัณฑิต มีวิธีดำเนินการ 2 วิธี คือ การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด และการสอนเป็นรายวิชา ซึ่งทั้ง 2 วิธี มุ่งเน้นเฉพาะนิสิตปริญญาตรี

การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด

การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการโดยสถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะ โดยสถาบันวิทยบริการทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้แก่บัณฑิตชั้นปีที่ 1 ในช่วงภาคการศึกษาต้นของแต่ละปีการศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนิสิตในการใช้บริการพื้นฐานต่างๆ ของสถาบันวิทยบริการ และพัฒนาทักษะในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ของห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดความคุ้นเคยด้านสถานที่ การบริการ และแหล่งข้อมูลต่างๆ (ฝ่ายบริการผู้อ่าน สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2547) การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดจัดโดยให้นิสิตมาแสดงความจำนง และนัดปฐมนิเทศเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 5 คนขึ้นไป ทั้งกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ โดยการบรรยาย การสาธิตการสืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ และการนำชมสถาบันวิทยบริการ (ระเบียบ แสงจันทร์, สัมภาษณ์)

ในส่วนของห้องสมุดคณะ จากการสำรวจ พบว่า มีห้องสมุดคณะบางแห่งที่จัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้แก่นิสิตในคณะ ได้แก่ ศูนย์บรรณสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ และห้องสมุดคณะสัตวแพทยศาสตร์ การจัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดของห้องสมุดคณะดังกล่าวมีลักษณะแตกต่างกันบางประการ คือ ห้องสมุดบางแห่งจัดปฐมนิเทศอย่างเป็นทางการโดยประกาศใหนักนิสิต และอาจารย์ในคณะทราบ ในขณะที่บางแห่งจัดอย่างไม่เป็นทางการ คือ จัดปฐมนิเทศหรือแนะนำการใช้ห้องสมุดเฉพาะนิสิตที่แสดงความจำนงและลงชื่อรับการแนะนำเป็นกลุ่มเท่านั้น จำนวนกลุ่มละ 5 คนขึ้นไป หรือปฐมนิเทศเป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งจะใช้วิธีการบรรยายประกอบการสาธิตการสืบค้นสารนิเทศ เป็นต้น

การสอนเป็นรายวิชา

ในการสอนเป็นรายวิชาเพื่อส่งเสริมใหนักนิสิตมีทักษะการรู้สารนิเทศ พบว่าในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีลักษณะการจัดรายวิชา 2 ลักษณะ คือ จัดสอนเป็นรายวิชาทางด้านการค้นคว้าสารนิเทศโดยตรง และจัดสอนเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาด้านทักษะการวิจัย โดยรวมทักษะการสืบค้นสารนิเทศไว้เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สำหรับคณะที่มีการสอนรายวิชาด้านการค้นคว้าสารนิเทศโดยตรง มี 3 คณะ ได้แก่ คณะอักษรศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะรัฐศาสตร์ โดยคณะอักษรศาสตร์ เปิดสอนในรายวิชา “การค้นคว้าและการเขียนรายงาน” โดยคณาจารย์จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ส่วนคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เปิดสอนรายวิชา “การเขียนรายงานเชิงวิชาการ” ซึ่งคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีเป็นผู้กำหนดเนื้อหาในหลักสูตร และมีคณาจารย์จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ เป็นผู้สอน (ประยงค์รี พัฒนกิจจำรูญ, สัมภาษณ์) และคณะรัฐศาสตร์เปิดสอนรายวิชา “ทักษะการค้นคว้าทางสังคมศาสตร์” ซึ่งสอนโดยบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ (นฤมล กิจไพศาลวัฒนา, สัมภาษณ์)

คณะที่จัดสอนเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาด้านทักษะการวิจัย มี 7 คณะ ได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ สอนในรายวิชา “ระเบียบวิธีวิจัยทางทันตกรรม” (ปิ่นชัชชนิด บาลีเขต, สัมภาษณ์)

คณะแพทยศาสตร์ สอนในรายวิชา “เวชศาสตร์ชุมชน” (กฤษณา มุลานนท์, สัมภาษณ์) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สอนในรายวิชา “เตรียมวิทยานิพนธ์” (ทิพย์สุดา ปทุมานนท์, สัมภาษณ์) คณะเศรษฐศาสตร์ สอนในรายวิชา “วิธีวิทยาการวิจัย” (หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต 2545) คณะศิลปกรรมศาสตร์ สอนในรายวิชา “วิธีวิจัยและการเขียนรายงาน” (สิทธิธาดา จันทร์แจ่มใส, สัมภาษณ์) คณะสหเวชศาสตร์ สอนในรายวิชา “วิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์” (รายวิชา Research Method Medical Science 2546) และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา สอนในรายวิชา “การวิจัยทางวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ” (โครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา 2546) โดยการสอนส่วนหนึ่งของรายวิชาดังกล่าว สอนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด การรวบรวมข้อมูล วิธีการสืบค้นข้อมูล และแหล่งข้อมูล สำหรับผู้สอน พบว่า รายวิชาของเกือบทุกคณะสอนโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ยกเว้นรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางทันตกรรม และรายวิชาเวชศาสตร์ชุมชน ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า สอนโดยบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ และบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยของไทยและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศมีหลายเรื่อง แต่เป็นการศึกษาการรู้สารสนเทศในประเด็นที่แตกต่างกันไป สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือมีบางส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้พบว่ามีจำนวนเพียง 5 เรื่อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ดวงกมล อุ่นจิตติ (2545) ได้ศึกษาการประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศและระดับการประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกลุ่มสาขาวิชา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการประเมินการรู้สารสนเทศ และระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา โดยศึกษากับนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 7 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 320 คน โดยใช้

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า นิสิตปริญญาตรีมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า นิสิตปริญญาตรีมีระดับการรู้สารสนเทศในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการกำหนดขอบเขต/หัวข้อสารสนเทศที่ต้องการ และในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดแหล่งและการค้นคืนสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างกลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศ ด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศ และด้านการรวบรวมและสังเคราะห์สารสนเทศ

วุฒิพงษ์ บุญสูง (2542) ได้ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามหลักสูตร ชั้นปี และระบบที่ศึกษา โดยศึกษากับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2541 จำนวน 262 คน และใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ และในระดับน้อย 5 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ด้านการใช้เครื่องมือเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการกำหนดขอบเขตของสารสนเทศ ด้านการค้นคืนและการรวบรวมสารสนเทศ และด้านการประเมินสารสนเทศที่ค้นคืนมาได้

ศรีเพ็ญ มะโน (2536) ได้ศึกษาการสร้างแบบจำลองหลักสูตรวิชาการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการเชิงระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยเน้นความรู้และทักษะที่นิสิตต้องใช้ในการศึกษา และปฏิบัติงานตามเงื่อนไขของหลักสูตรในระดับปริญญาตรี เพื่อกำหนดนิยามการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี และเพื่อสร้างแบบจำลองหลักสูตรวิชาการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยศึกษากับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 และ 4 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 306 คน อาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 222 คน และนายจ้างภาคเอกชน จำนวน 145 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัญหาที่นิสิตส่วนใหญ่ประสบในการศึกษาค้นคว้าหรือทำรายงาน คือ ปัญหาการวิเคราะห์และประเมินสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ การสรุปประเด็นสำคัญของข้อมูล

การเรียบเรียงเนื้อหารายงานโดยใช้ภาษาและรูปแบบที่ถูกต้อง ปัญหาไม่สามารถคิดวิเคราะห์เรื่องที่
ต้องการศึกษาได้ หากอาจารย์ไม่กำหนดเรื่องให้ศึกษา และปัญหาไม่เคยอบรมหรือเรียนคอมพิวเตอร์
มาก่อน และไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานส่งอาจารย์

งานวิจัยต่างประเทศ

Brown (1999) ได้ศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสาฟิสิกส์
ใน Oklahoma University โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำคู่มือสำหรับโปรแกรมและบริการ เพื่อเพิ่มระดับ
ความสามารถในการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสาฟิสิกส์ โดยใช้แบบสอบถามใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล มีนักศึกษาจำนวน 36 คน ตอบและส่งแบบสอบถามกลับคืน ผลการวิจัยที่
เกี่ยวข้อง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถและทักษะการรู้สารสนเทศ โดยสามารถตระหนักถึง
ความต้องการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย และเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน สามารถสืบค้น
สารสนเทศโดยใช้เครื่องมือต่างๆ และสามารถใช้คำสำคัญที่เหมาะสมในการสืบค้น ตระหนักว่าต้องใช้
เกณฑ์ต่างๆ ในการประเมินสารสนเทศที่ได้รับ และสามารถใช้สารสนเทศโดยการนำไปอ้างอิงถึงใน
การสัมมนา รายงาน และวิทยานิพนธ์

Kurbanoglu (2003) ได้ประเมินประสิทธิภาพในการรู้สารสนเทศของนักศึกษาทุกชั้นปี
ที่ลงทะเบียนเรียนในภาควิชาการจัดการสารสนเทศของ Hacettepe University เมือง Ankara ประเทศ
ตุรกี จำนวน 179 คน โดยให้นักศึกษาประเมินประสิทธิภาพในการรู้สารสนเทศของตน 9 ด้าน
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า นักศึกษามีความสามารถและทักษะการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า มีความสามารถและทักษะการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีระดับการรู้สารสนเทศในระดับ
มาก 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดความต้องการสารสนเทศ ด้านการเริ่มต้นกลยุทธ์การสืบค้น ด้านการ
ระบุแหล่งและการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการแปลความหมาย
สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศ และมีระดับการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการสื่อสาร
สารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศที่สังเคราะห์ได้และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ด้านการทบทวน
ปรับปรุง และเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง และด้านการตระหนักถึงหลักเสรีภาพทางปัญญาและการ
เข้าถึงสารสนเทศอย่างถูกต้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศของนักศึกษา จำนวน 5 เรื่อง ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นงานวิจัยในประเทศจำนวน 3 เรื่อง และงานวิจัยต่างประเทศ จำนวน 2 เรื่อง พบว่า มีผลการวิจัยเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

1. ระดับการรู้สารสนเทศ

ผลการวิจัยของดวงกมล อุจน์จิตติ (2545) และ Kurbanoglu (2003) ปรากฏผลสอดคล้องกัน คือ ระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับนักศึกษา Hacettepe University ชั้นปีที่ 1 ที่มีความสามารถและทักษะการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวุฒิพงศ์ บุญโสง (2542) ที่พบว่าระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมของนิสิตบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาระดับการรู้สารสนเทศในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้ ผลงานวิจัยของดวงกมล อุจน์จิตติ (2545) พบว่า นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มีระดับการรู้สารสนเทศในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการกำหนดขอบเขต/หัวข้อสารสนเทศที่ต้องการ และในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดแหล่งและการค้นคืนสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างกลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศ ด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศ และด้านการรวบรวมและสังเคราะห์สารสนเทศ ส่วนผลการวิจัยของวุฒิพงศ์ บุญโสง (2542) ปรากฏแตกต่างกัน คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ และในระดับน้อยมี 5 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ด้านการใช้เครื่องมือเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการกำหนดขอบเขตของสารสนเทศ ด้านการค้นคืนและการรวบรวมสารสนเทศ และด้านการประเมินสารสนเทศที่ค้นคืนมาได้ Kurbanoglu (2003) พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีระดับการรู้สารสนเทศในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดความต้องการสารสนเทศ ด้านการเริ่มต้นกลยุทธ์การสืบค้น ด้านการระบุแหล่งและการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการแปลความหมาย สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศ และมีระดับการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศที่สังเคราะห์ได้และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ด้านการทบทวน ปรับปรุง และเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง และด้านการตระหนักถึงหลักเสรีภาพทางปัญญาและการเข้าถึงสารสนเทศอย่างถูกต้อง สำหรับผลการวิจัยของ Brown (1999) พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาฟิสิกส์ส่วนใหญ่มีความสามารถและ

ทักษะการรู้สารสนเทศในด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย และเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านความสามารถสืบค้นสารสนเทศโดยใช้เครื่องมือต่างๆ และสามารถใช้คำสำคัญที่เหมาะสมในการสืบค้น ตระหนักว่าต้องใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการประเมินสารสนเทศที่ได้รับ และด้านความสามารถใช้สารสนเทศโดยการนำไปอ้างอิงถึงการสัมมนา รายงาน และวิทยานิพนธ์

2. ปัญหาด้านการรู้สารสนเทศ

ผลการวิจัยของศรีเพ็ญ มะโน (2536) พบว่า ปัญหาที่นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ส่วนใหญ่ประสบในการศึกษาค้นคว้าหรือทำรายงาน คือ ปัญหาการวิเคราะห์และประเมินสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ การสรุปประเด็นสำคัญของข้อมูล การเรียบเรียงเนื้อหารายงานโดยใช้ภาษาและรูปแบบที่ถูกต้อง ปัญหาไม่สามารถคิดวิเคราะห์เรื่องที่ต้องการศึกษาได้ หากอาจารย์ไม่กำหนดเรื่องให้ศึกษา และปัญหาไม่เคยอบรมหรือเรียนคอมพิวเตอร์มาก่อน และไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานส่งอาจารย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษา

1. การรู้สึกริเริ่มของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ด้าน คือ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

2. ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 โดยเลือกศึกษาจากคณะใน 4 กลุ่มสาขา ดังนี้ คณะเภสัชศาสตร์ (สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยี) คณะนิติศาสตร์ (สาขาสังคมศาสตร์) และคณะอักษรศาสตร์ (สาขามนุษยศาสตร์)

จากการสำรวจจำนวนนิสิตชั้นปีที่ 1 ของทั้ง 4 คณะ พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 1,647 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2547) จำแนกได้ดังนี้

คณะเภสัชศาสตร์	201	คน
คณะนิติศาสตร์	390	คน
คณะอักษรศาสตร์	311	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	745	คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ของคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์ จำนวนร้อยละ 50 ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณสูตรการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดคือ 0.05

แทนค่า $n = \frac{745}{1 + 745 (0.05)^2}$

$$n = 260 \text{ คน}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 710 คน จำแนกเป็น คณะเภสัชศาสตร์ 100 คน คณะนิติศาสตร์ 195 คน คณะอักษรศาสตร์ 155 คน และคณะ วิศวกรรมศาสตร์ 260 คน (ดังตารางที่ 1)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สาขาวิชา / คณะ	จำนวนกลุ่มประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 1
สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ คณะเกษตรศาสตร์	201	100
สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ และเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์	745	260
สาขาสังคมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์	390	195
สาขามนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์	311	155
รวม	1,647	710

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่สร้างแบ่งออกเป็น 4 ตอน (ภาคผนวก) คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ คณะที่สังกัด ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุด และการใช้บริการนำชม และการสอนการใช้ห้องสมุด แบบสอบถามในตอนนี้มีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ และเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ แบบสอบถามในตอนนี้เป็นแบบสอบถามวัดระดับ ได้กำหนดค่าความสามารถออกเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีความสามารถในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความสามารถในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความสามารถในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความสามารถในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความสามารถในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น และปัญหาอื่นๆ ลักษณะของคำถามเป็นแบบวัดระดับ โดยกำหนดระดับปัญหาเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนารัฐสารนิเทศให้แก่นิสิต เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับนิสิตระดับชั้นปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำแนกเป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์จำนวน 5 คน นิสิตคณะนิติศาสตร์จำนวน 5 คน นิสิตคณะอักษรศาสตร์จำนวน 5 คน และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวน 5 คน

จากการทดสอบแบบสอบถามปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีข้อสงสัยใดๆ เกี่ยวกับแบบสอบถาม และสามารถตอบแบบสอบถามได้ทุกข้อ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้แก่หัวหน้านิสิตชั้นปีที่ 1 ของคณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2547 และได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2547 ปรากฏว่า เก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด 710 ชุด คิดเป็น 100%

เมื่อนำมาตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 698 ชุด คิดเป็น 98.31% ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (SPSS – Statistical Package for the Social Sciences for Windows) โดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคณะที่สังกัด ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุด และการใช้บริการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้านคือ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ และข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ นำมาวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนาการรู้สารสนเทศให้แก่บัณฑิต นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบ

สำหรับการกำหนดความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีดังนี้

4.51 – 5.00	มีความสามารถ / มีปัญหามากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความสามารถ / มีปัญหามาก
2.51 – 3.50	มีความสามารถ / มีปัญหปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความสามารถ / มีปัญหาน้อย
1.00 – 1.50	มีความสามารถ / มีปัญหาน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลที่มีผู้ตอบว่าไม่มีปัญหาจะไม่นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยายประกอบตารางในบทที่ 4 และสรุปและอภิปรายผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ นำเสนอในบทที่ 5

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 2-7)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิต จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้านคือ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ (ตารางที่ 8-20)

ตอนที่ 3 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ (ตารางที่ 21-24) และข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนาการรู้สารสนเทศให้แก่นิสิต

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ตอน ได้จำแนกนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ออกเป็น 4 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การนำเสนอข้อมูลในตอนี่ 1 ประกอบด้วย คณะที่สังกัด ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุด และการใช้บริการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด

1.1 คณะที่สังกัด

จากการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จาก 4 คณะ จำนวน 710 ชุด ปรากฏว่าได้รับกลับคืนจำนวน 710 ชุด คิดเป็น 100% ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด เป็นแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 698 ชุด คิดเป็น 98.31%

สำหรับคณะที่สังกัดของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จาก 4 คณะ พบว่า เป็นนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวนมากที่สุด 252 คน (36.10%) รองลงมาเป็นนิสิตคณะนิติศาสตร์ 194 คน (27.80%) นิสิตคณะอักษรศาสตร์ 154 คน (22.06%) และน้อยที่สุดเป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ 98 คน (14.04%) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่แจก ได้รับคืน และนำมาวิเคราะห์จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนที่ส่ง	ได้รับคืน	นำมาวิเคราะห์	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
เภสัชศาสตร์	100	100	98	14.04
นิติศาสตร์	195	195	194	27.80
วิศวกรรมศาสตร์	260	260	252	36.10
อักษรศาสตร์	155	155	154	22.06
รวม	710	710	698	100.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด

1.2.1 ห้องสมุดที่เคยใช้

จากการสอบถามนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ถึงห้องสมุดที่เคยใช้พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่จำนวน 662 คน (94.84%) เคยใช้ห้องสมุดคณะที่นิสิตสังกัด รองลงมาจำนวน 617 คน (88.40%) เคยใช้สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตจำนวนน้อยที่สุด 90 คน (12.89%) เคยใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ สำหรับคำตอบอื่นๆ พบว่า มีนิสิตจำนวน 45 คน (6.45%) ระบุว่า เคยใช้ห้องสมุดคณะอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย (32 คน) ห้องสมุดโรงเรียน (11 คน) ห้องสมุดประชาชน (4 คน) ห้องสมุดอาคารเสริมมิตร (1 คน) ห้องสมุดกรมพระยาดำรงราชานุภาพ (1 คน) ห้องสมุดรัฐสภา (1 คน) ห้องสมุดกระทรวงวิทยาศาสตร์ (1 คน) และห้องสมุดที่บ้าน (1 คน)

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 90 คนเคยใช้ มีนิสิตจำนวน 54 คนได้ระบุชื่อ ดังนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (14 คน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (12 คน) มหาวิทยาลัยศิลปากร (4 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (4 คน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (3 คน) มหาวิทยาลัยมหิดล (3 คน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (2 คน) มหาวิทยาลัยนเรศวร (2 คน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2 คน) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (2 คน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (1 คน) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (1 คน) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (1 คน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (1 คน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1 คน) และมหาวิทยาลัยบูรพา (1 คน)

เมื่อจำแนกประสบการณ์การใช้ห้องสมุดของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ตามคณะ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ของทั้ง 4 คณะ เคยใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัด ได้แก่ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 88 คน (89.80%) คณะนิติศาสตร์ จำนวน 191 คน (98.45%) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 230 คน (91.27%) และคณะอักษรศาสตร์ จำนวน 153 คน (99.35%)

รองลงมานิสิตของทั้ง 4 คณะ เคยใช้สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 78 คน (79.59%) นิสิตคณะนิติศาสตร์ จำนวน 178 คน (91.75%) นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 212 คน (84.13%) และนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จำนวน 149 คน (96.75%)

และนิสิตจำนวนน้อยที่สุดของทั้ง 4 คณะ เคยใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 16 คน (16.33%) คณะนิติศาสตร์ จำนวน 18 คน (9.28%) คณะ

วิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 34 คน (13.49%) และคณะอักษรศาสตร์ จำนวน 22 คน (14.29%) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพการใช้ห้องสมุด*

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดที่เคยใช้	N = 98	100.00	N = 194	100.00	N = 252	100.00	N = 154	100.00	N = 698	100.00
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	78	79.59	178	91.75	212	84.13	149	96.75	617	88.40
ห้องสมุดคณะที่สังกัด	88	89.80	191	98.45	230	91.27	153	99.35	662	94.84
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ	16	16.33	18	9.28	34	13.49	22	14.29	90	12.89
หอสมุดแห่งชาติ	29	29.59	46	23.71	48	19.05	40	25.97	163	23.35
อื่นๆ	14	14.29	9	4.64	10	3.97	12	7.79	45	6.45

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.2 ความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะที่ สังกัด

สถาบันวิทยบริการ

จากการสอบถามนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ถึงความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า จากนิสิตจำนวน 617 คน ที่เคยใช้สถาบันวิทยบริการ (ตารางที่ 3) นิสิตส่วนใหญ่จำนวน 410 คน (66.45%) ตอบว่า ใช้บริการสถาบันวิทยบริการไม่แน่นอน รองลงมาจำนวน 83 คน (13.45%) ใช้บริการ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ และนิสิตจำนวนน้อยที่สุด 8 คน (1.30%) ใช้บริการทุกวัน สำหรับคำตอบอื่นๆ พบว่า มีนิสิตจำนวน 7 คน (1.13%) ระบุว่า ใช้บริการเฉพาะช่วงใกล้สอบ (5 คน) เมื่อมีรายงานต้องทำ (1 คน) และเคยใช้บริการเพียง 1 ครั้ง (1 คน)

เมื่อจำแนกความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ตามคณะ พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการเช่นเดียวกัน คือ ส่วนใหญ่จำนวน 50 คน (64.10%) และ 106 คน (71.14%) ตามลำดับ ใช้บริการไม่แน่นอน รองลงมาจำนวน 11 คน (14.10%) และ 16 คน (10.74%) ตามลำดับ ใช้บริการเดือนละ 1 ครั้ง และนิสิตจำนวนน้อยที่สุด 3 คน (3.85%) และ 2 คน (1.34%) ตามลำดับ ใช้บริการทุกวัน

ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า มีความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการเช่นเดียวกัน คือ นิสิตส่วนใหญ่ 128 คน (71.91%) และ 126 คน (59.43%) ตามลำดับ ใช้บริการไม่แน่นอน รองลงมาจำนวน 22 คน (12.36%) และ 41 คน (19.34%) ตามลำดับ ใช้บริการ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ สำหรับนิสิตคณะนิติศาสตร์จำนวน 22 คนเท่านั้น ยังพบว่า ใช้บริการ 1 ครั้ง/สัปดาห์อีกด้วย และนิสิตจำนวนน้อยที่สุดของทั้ง 2 คณะ คือ 2 คน (1.12%) และ 1 คน (0.47%) ตามลำดับ ใช้บริการทุกวัน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการใช้บริการ	N = 78	100.00	N = 178	100.00	N = 212	100.00	N = 149	100.00	N = 617	100.00
ทุกวัน	3	3.85	2	1.12	1	0.47	2	1.34	8	1.30
2-3 ครั้ง / สัปดาห์	7	8.97	22	12.36	41	19.34	13	8.72	83	13.45
1 ครั้ง / สัปดาห์	7	8.97	22	12.36	24	11.32	10	6.71	63	10.21
เดือนละ 1 ครั้ง	11	14.10	4	2.25	15	7.08	16	10.74	46	7.46
ไม่แน่นอน	50	64.10	128	71.91	126	59.43	106	71.14	410	66.45
อื่นๆ	-	-	-	-	5	2.36	2	1.34	7	1.13

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ห้องสมุดคณะที่สังกัด

จากการสอบถามนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ถึงความถี่ในการใช้บริการห้องสมุดคณะที่สังกัด พบว่า จากนิสิตจำนวน 662 คน ที่เคยใช้ห้องสมุดคณะ (ตารางที่ 3) นิสิตจำนวนมากที่สุด 307 คน (46.37%) ใช้บริการไม่แน่นอน รองลงมาจำนวน 178 คน (26.89%) ใช้บริการ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ และนิสิตจำนวนน้อยที่สุด 25 คน (3.78%) ใช้บริการเดือนละ 1 ครั้ง สำหรับคำตอบอื่นๆ พบว่า มีนิสิตจำนวน 6 คน (0.91%) ระบุว่า ใช้บริการเฉพาะช่วงใกล้สอบ (3 คน) ใช้บริการเดือนละ 1 ครั้ง (1 คน) ใช้บริการ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ (1 คน) และเคยใช้บริการเพียง 1 ครั้ง (1 คน)

เมื่อจำแนกการใช้บริการห้องสมุดคณะที่สังกัดของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ตามคณะ พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ส่วนใหญ่จำนวน 59 คน (67.05%) ใช้บริการไม่แน่นอน รองลงมาจำนวน 17 คน (19.32%) ใช้บริการ 1 ครั้ง/สัปดาห์ และนิสิตจำนวนน้อยที่สุด 5 คน (5.68%) ใช้บริการเดือนละ 1 ครั้ง

ส่วนนิสิตอีก 3 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์ พบว่า มีความถี่ในการใช้บริการห้องสมุดคณะที่สังกัดเช่นเดียวกัน ได้แก่ นิสิตจำนวนมากที่สุด 83 คน (43.46%) 104 คน (45.22%) และ 61 คน (39.87%) ตามลำดับ ใช้บริการไม่แน่นอน รองลงมาจำนวน 55 คน (28.80%) 61 คน (26.52%) และ 55 คน (35.95%) ตามลำดับ ใช้บริการ 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ ส่วนนิสิตจำนวนน้อยที่สุดของ 2 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ จำนวน 2 คน (1.05%) และ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 12 คน (5.22%) ใช้บริการเดือนละ 1 ครั้ง ในขณะที่นิสิตจำนวนน้อยที่สุดของ คณะอักษรศาสตร์ จำนวน 5 คน (3.27%) ใช้บริการทุกวัน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 5)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ความถี่ในการใช้บริการห้องสมุดคณะที่สังกัด

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการใช้บริการ	N = 88	100.00	N = 191	100.00	N = 230	100.00	N = 153	100.00	N = 662	100.00
ทุกวัน	-	-	17	8.90	13	5.65	5	3.27	35	5.29
2-3 ครั้ง / สัปดาห์	7	7.95	55	28.80	61	26.52	55	35.95	178	26.89
1 ครั้ง / สัปดาห์	17	19.32	33	17.28	36	15.65	25	16.34	111	16.77
เดือนละ 1 ครั้ง	5	5.68	2	1.05	12	5.22	6	3.92	25	3.78
ไม่แน่นอน	59	67.05	83	43.46	104	45.22	61	39.87	307	46.37
อื่นๆ	-	-	1	0.52	4	1.74	1	0.65	6	0.91

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน

จากการสอบถามนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ถึงประสบการณ์ การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่จำนวน 549 คน (78.65%) เคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน และส่วน น้อยจำนวน 149 คน (21.35%) ไม่เคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียน รายงาน สำหรับนิสิตจำนวน 549 คน ที่ตอบว่าเคยศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จำนวน 420 คน (76.50%) เคยศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และส่วนน้อยจำนวน 154 คน (28.05%) เคยศึกษาในมหาวิทยาลัย

เมื่อจำแนกประสบการณ์การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและ การเขียนรายงานของนิสิตชั้นปีที่ 1 ตามคณะ พบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะ มีประสบการณ์เช่นเดียวกัน คือ นิสิตส่วนใหญ่หรือทุกคนเคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ได้แก่ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 81 คน (82.65%) คณะนิติศาสตร์ จำนวน 165 คน (85.05%) คณะ วิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 149 คน (59.13%) และคณะอักษรศาสตร์จำนวนทั้งหมด 154 คน (100.00%)

สำหรับนิสิตที่ตอบว่าเคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและ การเขียนรายงาน พบว่า นิสิตทุกคนของ 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะ วิศวกรรมศาสตร์ เคยศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเพียงอย่างเดียว ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ พบว่า นิสิตทุกคนเคยศึกษาในมหาวิทยาลัย และจำนวน 25 คน (16.23%) ยังเคยศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ด้วย (ดังรายละเอียดในตารางที่ 6)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน

คณะ	นิตยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาวิชา การใช้ห้องสมุดหรือ วิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน	N = 98	100.00	N = 194	100.00	N = 252	100.00	N = 154	100.00	N = 698	100.00
เคยศึกษา *	81	82.65	165	85.05	149	59.13	154	100.00	549	78.65
ในมหาวิทยาลัย	-	-	-	-	-	-	154	100.00	154	28.05
ในระดับมัธยมศึกษา	81	100.00	165	100.00	149	100.00	25	16.23	420	76.50
ไม่เคยศึกษา	17	17.35	29	14.95	103	40.87	-	-	149	21.35

* ระดับการศึกษาที่เคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

1.4 การใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดจากห้องสมุดคณะที่สังกัดและ/หรือสถาบันวิทยบริการ

จากการสอบถามนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ถึงการใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดจากห้องสมุดคณะที่สังกัดและ/หรือสถาบันวิทยบริการ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่จำนวน 483 คน (69.20%) ไม่เคยใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด และส่วนน้อยจำนวน 215 คน (30.80%) เคยใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด

เมื่อจำแนกการใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดตามคณะพบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่จำนวน 84 คน (85.71%) 171 คน (88.14%) และ 218 คน (86.51%) ตามลำดับ ไม่เคยใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด

ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่จำนวน 144 คน (93.51%) เคยใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด (ดังรายละเอียดในตารางที่ 7)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 การใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดจากห้องสมุดคณะที่สังกัดและ/หรือสถาบันวิทยบริการ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1										
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การใช้บริการ											
การนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด	N = 98	100.00	N = 194	100.00	N = 252	100.00	N = 154	100.00	N = 698	100.00	
เคยใช้บริการ	14	14.29	23	11.86	34	13.49	144	93.51	215	30.80	
ไม่เคยใช้บริการ	84	85.71	171	88.14	218	86.51	10	6.49	483	69.20	

ตอนที่ 2 การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

การนำเสนอข้อมูลในตอนที 2 ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้าน คือ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ในการพิจารณาระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมของเกณฑ์ 5 ด้านใหญ่ ผลปรากฏว่า นิสิตมีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) และเมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ มีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศโดยรวมในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ คณะเภสัชศาสตร์ ($\bar{X} = 3.57$) คณะนิติศาสตร์ ($\bar{X} = 3.56$) และคณะอักษรศาสตร์ ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่ามีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$)

เมื่อพิจารณาระดับการรู้สารสนเทศตามเกณฑ์แต่ละด้าน พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.76$) ด้านการกำหนดแหล่งสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.61$) ด้านการใช้สารสนเทศ ($\bar{X} = 3.56$) และด้านการประเมินสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.54$) ส่วนอีก 1 ด้าน คือ ด้านการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า

นิสิต 3 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับเดียวกันทั้ง 5 ด้าน คือ ในระดับมากมี 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยดังนี้ คณะเภสัชศาสตร์ ($\bar{X} = 3.80$) คณะนิติศาสตร์ ($\bar{X} = 3.74$) และคณะอักษรศาสตร์ ($\bar{X} = 3.98$) และในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ด้านการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยดังนี้ คณะเภสัชศาสตร์ ($\bar{X} = 3.17$) คณะนิติศาสตร์ ($\bar{X} = 3.28$) และคณะอักษรศาสตร์ ($\bar{X} = 3.39$)

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 1 ด้าน คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.64$) และในระดับปานกลางมี 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดแหล่งสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.50$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้านใหญ่

เกณฑ์การรู้สารสนเทศ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เกษตรศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ (N = 698)	3.80	0.47	3.74	0.38	3.64	0.40	3.98	0.35	3.76	0.41
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
การกำหนดแหล่งสารสนเทศ (N = 697)	3.69	0.55	3.58	0.51	3.50	0.44	3.77	0.50	3.61	0.50
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
การสืบค้นสารสนเทศ (N = 697)	3.17	0.64	3.28	0.61	3.07	0.61	3.39	0.57	3.21	0.62
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
การประเมินสารสนเทศ (N = 695)	3.55	0.59	3.58	0.68	3.47	0.50	3.63	0.57	3.54	0.58
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
การใช้สารสนเทศ (N = 693)	3.62	0.53	3.63	0.61	3.45	0.57	3.61	0.65	3.56	0.60
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
รวม	3.57	0.46	3.56	0.46	3.43	0.36	3.68	0.41	3.54	0.42
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	

สำหรับรายละเอียดของการรู้สารสนเทศแต่ละด้าน ได้แก่ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ ปრაกฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ

ในด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศได้จำแนกออกเป็น 3 ด้านย่อย คือ การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ และการกำหนดวิธีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ โดยพิจารณาจากความสามารถในแต่ละด้าน ปრაกฏว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 4.05$) การกำหนดวิธีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 3.69$) และการกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง ($\bar{X} = 3.56$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 3 ด้านเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 4.00$, $\bar{X} = 4.07$ และ $\bar{X} = 4.24$ ตามลำดับ)

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า มีความสามารถ 2 ระดับ คือระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากมี 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 3.94$) และในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง ($\bar{X} = 3.40$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ										
การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง (N = 697)	3.61	0.58	3.52	0.48	3.40	0.52	3.82	0.45	3.56	0.52
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ (N = 698)	4.00	0.56	4.07	0.53	3.94	0.57	4.24	0.45	4.05	0.55
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
การกำหนดวิธีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ (N = 697)	3.80	0.52	3.64	0.51	3.57	0.49	3.88	0.44	3.69	0.51
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	

เมื่อพิจารณารายละเอียดของการตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศแต่ละด้านย่อย ได้แก่ การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ และการกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการปรากฏผล ดังนี้

2.1.1 การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง

สำหรับระดับความสามารถในการกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง ซึ่งจำแนกย่อยเป็น 3 รายการ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากทั้ง 3 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิด หรือขอบเขต หรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.58$) นิสิตสามารถรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นโดยสำรวจและสอบถามอาจารย์หรือบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ($\bar{X} = 3.55$) และในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง (ประเด็นใหญ่/ย่อยของเรื่องที่ต้องการศึกษา) เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไปได้ ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตสามารถรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น โดยสำรวจและสอบถามอาจารย์หรือบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ($\bar{X} = 3.67$) และมีความสามารถในระดับปานกลาง 1 รายการ คือ ในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง (ประเด็นใหญ่/ย่อยของเรื่องที่ต้องการศึกษา) เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไปได้ ($\bar{X} = 3.50$)

นิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง (ประเด็นใหญ่/ย่อยของเรื่องที่ต้องการศึกษา) เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไปได้ ($\bar{X} = 3.53$ และ $\bar{X} = 3.94$ ตามลำดับ)

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิด หรือขอบเขต หรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.49$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เกศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง										
นิสิตสามารถรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นโดยสำรวจและสอบถามอาจารย์หรือบุคคลอื่น	3.67	0.67	3.51	0.61	3.41	0.65	3.75	0.65	3.55	0.66
เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า (N = 697)	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิดหรือขอบเขต หรือประเด็นสำคัญ	3.66	0.67	3.52	0.58	3.49	0.58	3.77	0.63	3.58	0.62
ของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้าได้ (N = 697)	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
ในการทำรายงานนิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง (ประเด็นใหญ่/ย่อยของเรื่องที่ต้องการศึกษา)	3.50	0.80	3.53	0.68	3.30	0.77	3.94	0.67	3.53	0.77
เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไปได้ (N = 696)	(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	

2.1.2 การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ

ต้องการ

เมื่อพิจารณาระดับความสามารถในการตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการซึ่งจำแนกย่อยเป็น 4 รายการ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากที่สุด 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้า และการเรียน ($\bar{X} = 4.24$) นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้ ($\bar{X} = 4.10$) และนิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่นำมาอ้างอิงในรายงาน ทำให้รายงานมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง ($\bar{X} = 4.06$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุด 4 รายการ เช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้า และการเรียน ($\bar{X} = 4.19$ และ $\bar{X} = 4.14$ ตามลำดับ) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้ ($\bar{X} = 4.18$)

สำหรับนิสิตคณะอักษรศาสตร์ พบว่า มีความสามารถในการตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ 2 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด และระดับมากที่สุด โดยระดับมากที่สุดมี 1 รายการ ได้แก่ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้า และการเรียน ($\bar{X} = 4.53$) และในระดับมากที่สุดมี 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้ ($\bar{X} = 4.28$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 11)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ										
นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศมีความสำคัญ และสามารถตอบสนองความต้องการ	3.79	0.82	3.87	0.68	3.69	0.75	3.90	0.80	3.80	0.75
หรือตอบคำถามแก่นิสิตได้ทุกเรื่อง (N = 697)	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่นำมาอ้างอิงในรายงานทำให้รายงานมีความน่าเชื่อถือ	3.96	0.72	4.07	0.65	3.97	0.79	4.26	0.64	4.06	0.72
และถูกต้อง (N = 695)	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อ	4.19	0.81	4.17	0.75	4.14	0.80	4.53	0.57	4.24	0.76
การทำรายงาน การศึกษาค้นคว้า และการเรียน (N = 696)	(ม)		(ม)		(ม)		(มส)		(ม)	
นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้ (N = 695)	4.05	0.83	4.18	0.74	3.95	0.83	4.28	0.71	4.10	0.79
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	

2.1.3 การกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ

เมื่อพิจารณาระดับความสามารถในการกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการซึ่งจำแนกย่อยเป็น 5 รายการ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 5 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้านิสิตสามารถกำหนดได้ว่า นิสิตจะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.88$) นิสิตสามารถกำหนดแหล่งสารนิเทศที่จะแสวงหาสารนิเทศได้หลากหลาย ($\bar{X} = 3.81$) และนิสิตสามารถพิจารณาได้ว่าในการทำรายงานหรือการศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ ระดับความยากง่ายของเรื่องที่ศึกษาเป็นตัวกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.66$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 5 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้านิสิตสามารถกำหนดได้ว่า นิสิตจะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.93$ และ $\bar{X} = 4.18$ ตามลำดับ)

ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ดังนี้

นิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุด 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้านิสิตสามารถกำหนดได้ว่า นิสิตจะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.89$) และในระดับปานกลางมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศได้อย่างเหมาะสมตามกำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.44$)

นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุด 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้านิสิตสามารถกำหนดได้ว่า นิสิตจะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.66$) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตสามารถพิจารณาได้ว่า ในการทำรายงานหรือการศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ ระดับความยากง่ายของเรื่องที่ศึกษา เป็นตัวกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.50$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1										
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม		
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698		
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
การกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ											
ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถกำหนดได้ว่านิสิตจะใช้วิธีการใด	3.93	0.90	3.89	0.79	3.66	0.95	4.18	0.77	3.88	0.88	
ในการแสวงหาสารนิเทศ เช่น สืบค้นจากรายการออนไลน์ (OPAC)	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		
สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต หรือสำรวจจากชั้นหนังสือโดยตรง เป็นต้น (N = 695)											
นิสิตสามารถกำหนดแหล่งสารนิเทศที่จะแสวงหาสารนิเทศได้หลากหลาย เช่น	3.90	0.72	3.85	0.74	3.63	0.73	3.98	0.63	3.81	0.72	
ใช้ห้องสมุดสถาบันวิทยบริการ ห้องสมุดคณะที่ตนสังกัด หน่วยงานต่างๆ	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		
ปรึกษาอาจารย์ เป็นต้น (N = 694)											
นิสิตสามารถพิจารณาได้ว่าในการทำรายงาน หรือการศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ	3.83	0.75	3.59	0.74	3.50	0.79	3.88	0.75	3.66	0.78	
ระดับความยากง่ายของเรื่องที่ศึกษาเป็นตัวกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศ	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		
และแหล่งสารนิเทศ (N = 695)											
นิสิตสามารถกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศได้อย่างเหมาะสม	3.68	0.71	3.44	0.70	3.52	0.76	3.67	0.69	3.55	0.73	
ตามกำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย (N = 693)	(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		
นิสิตสามารถกำหนดได้ว่าเรื่องแต่ละเรื่องที่ศึกษา ค้นคว้าควรใช้สารนิเทศที่ทันสมัย	3.68	0.77	3.42	0.70	3.52	0.77	3.67	0.67	3.55	0.73	
อย่างน้อยเพียงใด (N = 694)	(ม)		(ป)		(ม)		(ม)		(ม)		

2.2 การกำหนดแหล่งสารนิเทศ

ในด้านการกำหนดแหล่งสารนิเทศได้จำแนกออกเป็น 2 ด้านย่อย คือ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ และการเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ผลการวิจัย พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากที่สุด 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.65$) และความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.57$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุด 2 ด้านเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และ คณะนิติศาสตร์ คือ การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.72$ และ $\bar{X} = 3.62$ ตามลำดับ) ส่วน นิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ($\bar{X} = 3.77$) คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ และการเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม

นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.58$) และในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.43$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การกำหนดแหล่งสารสนเทศ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เกษตรศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
การกำหนดแหล่งสารสนเทศ										
ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ (N = 697)	3.65	0.55	3.55	0.55	3.43	0.50	3.77	0.53	3.57	0.54
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
การเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม (N = 696)	3.72	0.73	3.62	0.63	3.58	0.56	3.77	0.64	3.65	0.63
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	

เมื่อพิจารณารายละเอียดของความสามารถในการกำหนดแหล่งสารนิเทศแต่ละด้านย่อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ และการเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ปรากฏผลดังนี้

2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ

ในด้านความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศซึ่งจำแนกย่อยเป็น 4 รายการ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 2 รายการ คือ นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่งให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไปและมีจุดเน้นที่ต่างกัน และนิสิตทราบว่าทรัพยากรสารนิเทศแต่ละประเภทให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป ($\bar{X} = 3.65$ เท่ากัน) ส่วนในระดับปานกลางมี 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศประเภทใดบ้างที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.50$) และนิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามเป็นแหล่งที่มีประโยชน์สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.47$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ดังนี้

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่งให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป และมีจุดเน้นที่ต่างกัน ($\bar{X} = 3.77$) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.50$)

นิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าทรัพยากรสารนิเทศแต่ละประเภทให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป ($\bar{X} = 3.66$) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามเป็นแหล่งที่มีประโยชน์สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.44$)

นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่งให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป และมีจุดเน้นที่ต่างกัน ($\bar{X} = 3.67$) และในระดับปานกลางมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้
($\bar{X} = 3.34$)

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามเป็นแหล่งที่มีประโยชน์สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.90$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 14)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง เช่น ห้องสมุด หน่วยงานต่างๆ เว็บไซต์ และบุคคล เป็นต้น ให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไปและมีจุดเน้นที่ต่างกัน (N = 694)	3.77	0.76	3.58	0.72	3.67	0.69	3.64	0.77	3.65	0.73
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้ (N = 694)	3.50	0.80	3.51	0.73	3.34	0.83	3.73	0.72	3.50	0.79
	(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ป)	
นิสิตทราบว่าทรัพยากรสารนิเทศแต่ละประเภทให้สารนิเทศแตกต่างกันไป เช่น หนังสือให้ข้อมูล ที่มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวและความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ในลักษณะของทฤษฎีและหลักการ	3.72	0.74	3.66	0.78	3.53	0.68	3.78	0.80	3.65	0.75
วารสารให้ข้อมูลที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมบทความวิชาการและรายงานการวิจัย	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
ดรชนีวารสารให้ข้อมูลบรรณานุกรมของบทความวารสารในหัวข้อที่ต้องการ เป็นต้น (N = 695)										
นิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามเป็นแหล่งที่มีประโยชน์	3.62	0.89	3.44	0.91	3.17	1.04	3.90	0.83	3.47	0.98
สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้ (N = 696)	(ม)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)	

2.2.2 การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม

ในด้านความสามารถในการเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสมซึ่งจำแนกย่อยเป็น 2 รายการ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมาก ทั้ง 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ในการเลือกแหล่งสารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณา ($\bar{X} = 3.68$) และนิสิตสามารถเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสมที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.62$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ คือ นิสิตสามารถเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสมที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.73$ และ $\bar{X} = 3.81$ ตามลำดับ) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ในการเลือกแหล่งสารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณา ($\bar{X} = 3.69$ และ $\bar{X} = 3.63$ ตามลำดับ) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 15)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม

การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1											
	คณะ		เกอศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
นิสิตสามารถเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสมที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการศึกษา	3.73	0.86	3.55	0.69	3.52	0.73	3.81	0.69	3.62	0.74		
ค้นคว้าได้ (N = 696)	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)			
ในการเลือกแหล่งสารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณา	3.71	0.76	3.69	0.76	3.63	0.73	3.74	0.80	3.68	0.76		
เช่น ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารนิเทศ ความทันสมัยของแหล่งสารนิเทศ	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)			
ความเกี่ยวข้องของสารนิเทศที่จะได้รับกับความต้องการของนิสิต ขอบเขตของทรัพยากร												
สารนิเทศของแหล่งสารนิเทศนั้นๆ เป็นต้น (N = 695)												

2.3 การสืบค้นสารนิเทศ

ในด้านการสืบค้นสารนิเทศได้จำแนกออกเป็น 2 ด้านย่อย คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ และความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น ปรากฏว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.35$) และความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น ($\bar{X} = 3.08$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน เช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.33$, $\bar{X} = 3.32$ และ $\bar{X} = 3.21$ ตามลำดับ)

ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับคือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 1 ด้าน คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.65$) และในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น ($\bar{X} = 3.13$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 การสืบค้นสารนิเทศ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เกษตรศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ (N = 697)	3.33	0.58	3.32	0.62	3.21	0.65	3.65	0.52	3.35	0.63
	(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)	
ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น (N = 695)	3.00	0.82	3.25	0.75	2.94	0.77	3.13	0.76	3.08	0.78
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	

เมื่อพิจารณารายละเอียดของความสามารถในการสืบค้นสารนิเทศแต่ละด้านย่อย ได้แก่ การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ และความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น ปรากฏผลดังนี้

2.3.1 การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ

ในด้านการรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศซึ่งจำแนกย่อยเป็น 6 รายการ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) ($\bar{X} = 3.96$) และในการสืบค้นด้วยรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถเลือกสืบค้นจากทางเลือกต่างๆ ได้ ($\bar{X} = 3.63$) และในระดับปานกลางมี 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นิสิตสามารถใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศหลายวิธีร่วมกัน ($\bar{X} = 3.39$) นิสิตสามารถรวบรวมรายการบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าจากท้ายเล่มหนังสือหรือท้ายบทความวารสารได้เพื่อทำการสืบค้นต่อไป ($\bar{X} = 3.33$) และ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุด ($\bar{X} = 3.27$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่ นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถ 3 ระดับคือ ระดับมาก ระดับปานกลางและระดับน้อย ดังนี้

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) ($\bar{X} = 3.88$ และ $\bar{X} = 3.89$ ตามลำดับ) และในระดับปานกลางมี 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นิสิตสามารถใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศหลายวิธีร่วมกัน ($\bar{X} = 3.45$ และ $\bar{X} = 3.37$ ตามลำดับ)

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 5 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) และในการสืบค้นด้วยรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถเลือกสืบค้นจาก

ทางเลือกต่างๆ ได้ ($\bar{X} = 4.11$ เท่ากัน) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจัดหา ($\bar{X} = 2.60$)

ส่วนนิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 1 รายการ คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) ($\bar{X} = 3.95$) ในระดับปานกลางมี 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในการสืบค้นด้วยรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถเลือกสืบค้นจากทางเลือกต่างๆ ได้ ($\bar{X} = 3.33$) และในระดับน้อยมี 1 รายการ คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจัดหา ($\bar{X} = 2.48$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 17)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เกศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุด (N = 696)	3.15	0.76	3.23	0.93	3.06	1.03	3.73	0.85	3.27	0.96
	(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)	
นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจัดหา เช่น ฐานข้อมูล LegalTrac, Lexis-Nexis, Index to Legal Periodical and Books (OCLC), Arts & Humanities Search (OCLC), Arts & Humanities Citation Index (ISI), Humanities Fulltext (WilsonWeb), IEEE Xplore(TM), EngineeringVillage2, SpringerLink, ACS Web Editions, PsycINFO (WebSPIRS) และ ScienceDirect เป็นต้น (N = 697)	2.56	0.91	2.64	0.95	2.48	0.98	2.60	0.86	2.57	0.94
	(ป)		(ป)		(น)		(ป)		(ป)	
นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) เช่น Google หรือ Lycos เป็นต้น (N = 695)	3.88	1.01	3.89	0.97	3.95	1.01	4.11	0.79	3.96	0.96
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
ในการสืบค้นด้วยรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถเลือกสืบค้นจากทางเลือกต่างๆ ได้ เช่น เลือกสืบค้นจากชื่อเรื่อง (Title) ชื่อผู้แต่ง (Author) หัวเรื่อง (Subject) คำสำคัญ (Word) และเลขหมู่หนังสือ เป็นต้น (N = 695)	3.55	0.95	3.67	0.87	3.33	0.98	4.11	0.82	3.63	0.96
	(ม)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	
ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นิสิตสามารถใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศหลายวิธีร่วมกัน เช่น รายการออนไลน์ (OPAC) ฐานข้อมูลออนไลน์ โปรแกรมการค้นหา การทดลองปฏิบัติจริง การสัมภาษณ์ หรือการปรึกษาบุคคล เป็นต้น (N = 695)	3.45	0.85	3.37	0.93	3.18	0.91	3.70	0.81	3.39	0.91
	(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)	
นิสิตสามารถรวบรวมรายการบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าจากท้ายเล่ม หนังสือหรือท้ายบทความวารสารได้ เพื่อทำการสืบค้นต่อไป (N = 695)	3.41	0.81	3.15	0.93	3.25	0.92	3.63	0.87	3.33	0.92
	(ป)		(ป)		(ป)		(ม)		(ป)	

2.3.2 ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น

สำหรับความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นซึ่งจำแนกย่อยเป็น 6 รายการ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 6 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.39$) นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี ($\bar{X} = 3.24$) และนิสิตสามารถจำกัดการสืบค้นได้ โดยจำกัดจากปีที่พิมพ์ ภาษา ชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.09$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 6 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.32$, $\bar{X} = 3.25$ และ $\bar{X} = 3.44$ ตามลำดับ)

ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากมี 1 รายการ คือ ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.59$) และในระดับปานกลางมี 5 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี ($\bar{X} = 3.37$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 18)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกันเพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ เช่น คำว่า teenager และ adolescence เป็นต้น (N = 695)	3.32	0.94	3.59	0.93	3.25	0.91	3.44	0.89	3.39	0.92
	(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี ได้แก่ คำว่า “และ” “หรือ” “and” “or” “not” เช่น librarians and users, animal not cat เป็นต้น (N = 695)	3.18	1.07	3.37	0.86	3.06	0.98	3.42	0.94	3.24	0.96
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้เครื่องหมายอัฒประกาศ “...” เพื่อสืบค้นกลุ่มคำหรือวลี เช่น “information technology” เป็นต้น (N = 695)	3.00	1.05	3.34	0.93	2.88	1.01	2.94	1.07	3.04	1.02
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้เครื่องหมาย + หรือ - ได้ เช่น animal + cat หรือ animal - dog เป็นต้น (N = 694)	2.73	1.02	3.18	1.03	2.83	1.12	2.82	0.98	2.91	1.06
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้เครื่องหมายดอกจัน (*) ไว้ท้ายคำ เช่น การท่องเที่ยว* หรือ com* เป็นต้น (N = 692)	2.72	1.02	2.86	1.05	2.69	1.07	2.84	1.06	2.77	1.06
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตสามารถจำกัดการสืบค้นได้ โดยจำกัดจากปีที่พิมพ์ ภาษา ชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ เป็นต้น (N = 694)	3.03	1.07	3.15	0.99	2.94	1.02	3.31	1.03	3.09	1.03
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	

2.4 การประเมินสารนิเทศ

ในด้านการประเมินสารนิเทศ ได้พิจารณาจากความสามารถในการประเมิน และคัดเลือกสารนิเทศจากแต่ละแหล่ง โดยจำแนกความสามารถเป็น 4 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 3 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ นิสิตสามารถพิจารณาว่าสารนิเทศที่คัดเลือกมานั้น มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหรือโครงเรื่องมากเพียงพอหรือไม่ ($\bar{X} = 3.60$) นิสิตสามารถคัดเลือกสารนิเทศจากแต่ละแหล่งที่มีเนื้อหาตรงกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.59$) และหากจำเป็นต้องสืบค้นสารนิเทศเพิ่มเติม นิสิตสามารถทบทวนแหล่งสารนิเทศที่ใช้ วิธีการสืบค้น และกลยุทธ์ที่ใช้สืบค้น เพื่อปรับปรุงการสืบค้นครั้งต่อไปได้ ($\bar{X} = 3.53$) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณาเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ ($\bar{X} = 3.46$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะ มีความสามารถในการประเมินสารนิเทศ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ดังนี้

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 2 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถพิจารณาว่าสารนิเทศที่คัดเลือกมานั้น มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหรือโครงเรื่องมากเพียงพอหรือไม่ ($\bar{X} = 3.68$ และ $\bar{X} = 3.55$ ตามลำดับ) และในระดับปานกลางมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หากจำเป็นต้องสืบค้นสารนิเทศเพิ่มเติม นิสิตสามารถทบทวนแหล่งสารนิเทศที่ใช้ วิธีการสืบค้น และกลยุทธ์ที่ใช้สืบค้น เพื่อปรับปรุงการสืบค้นครั้งต่อไปได้ ($\bar{X} = 3.46$ และ $\bar{X} = 3.45$ ตามลำดับ)

นิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณาเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ ($\bar{X} = 3.61$)

ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตสามารถพิจารณาว่าสารนิเทศที่คัดเลือกมานั้น มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหรือโครงเรื่องมากเพียงพอหรือไม่ ($\bar{X} = 3.70$) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณาเปรียบเทียบ

ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ ($\bar{X} = 3.47$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 19)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 การประเมินสารนิเทศ (การประเมินและคัดเลือกสารนิเทศจากแต่ละแหล่ง)

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	X	SD	X	SD	X	SD	X	SD	X	SD
การประเมินสารนิเทศ										
นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณาเปรียบเทียบ ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ (N = 695)	3.44	0.75	3.61	0.81	3.33	0.68	3.47	0.74	3.46	0.75
	(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตสามารถคัดเลือกสารนิเทศจากแต่ละแหล่งที่มีเนื้อหาตรงกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าได้ (N = 694)	3.61	0.73	3.57	0.74	3.54	0.69	3.67	0.73	3.59	0.72
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
นิสิตสามารถพิจารณาว่าสารนิเทศที่คัดเลือกมานั้น มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหรือโครงเรื่อง มากเพียงพอหรือไม่ (N = 695)	3.68	0.70	3.56	0.88	3.55	0.76	3.70	0.74	3.60	0.78
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
หากจำเป็นต้องสืบค้นสารนิเทศเพิ่มเติม นิสิตสามารถทบทวนแหล่งสารนิเทศที่ใช้ วิธีการสืบค้น และกลยุทธ์ที่ใช้สืบค้น เพื่อปรับปรุงการสืบค้นครั้งต่อไปได้ (N = 693)	3.46	0.84	3.56	0.80	3.45	0.69	3.66	0.77	3.53	0.77
	(ป)		(ม)		(ป)		(ม)		(ม)	

2.5 การใช้สารนิเทศ

ในด้านการใช้สารนิเทศ ได้พิจารณาจากความสามารถในการนำสารนิเทศไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพตามต้องการ โดยจำแนกความสามารถเป็น 2 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมาก 1 รายการ คือ นิสิตสามารถนำ สารนิเทศที่สืบค้นและได้รับ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.70$) และใน ระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่ได้รับ มาวิเคราะห์และสร้างความรู้ใหม่ได้ ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.42$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากมี 1 รายการ ได้แก่ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่สืบค้นและได้รับ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.78$, $\bar{X} = 3.56$ และ $\bar{X} = 3.86$ ตามลำดับ) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ ได้แก่ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่ได้รับ มาวิเคราะห์ และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.45$, $\bar{X} = 3.33$ และ $\bar{X} = 3.35$ ตามลำดับ)

ส่วนนิสิต คณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 2 รายการ โดย รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่สืบค้นและได้รับ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่าง เหมาะสมตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.71$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 การใช้สารนิเทศ (การนำสารนิเทศไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามต้องการ)

คณะ	นิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
การใช้สารนิเทศ										
นิติตสามารถนำสารนิเทศที่สืบค้นและได้รับ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ (N = 693)	3.78	0.67	3.71	0.68	3.56	0.70	3.86	0.68	3.70	0.69
	(ม)		(ม)		(ม)		(ม)		(ม)	
นิติตสามารถนำสารนิเทศที่ได้รับ มาวิเคราะห์และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามต้องการ (N = 692)	3.45	0.65	3.56	0.71	3.33	0.73	3.35	0.84	3.42	0.74
	(ป)		(ม)		(ป)		(ป)		(ป)	

ตอนที่ 3 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศและข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ

ในการนำเสนอปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ได้จำแนกปัญหาเป็น 3 ด้านใหญ่ คือ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น และปัญหาอื่นๆ ปรากฏว่า

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น ($\bar{X} = 2.89$) ปัญหาอื่นๆ ($\bar{X} = 2.82$) และปัญหาด้านวิธีการสืบค้น ($\bar{X} = 2.64$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ ได้แก่ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น ($\bar{X} = 3.12$ และ $\bar{X} = 2.97$ ตามลำดับ) ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ ปัญหาอื่นๆ ($\bar{X} = 2.98$)

สำหรับนิสิตคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ในระดับปานกลางมี 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น ($\bar{X} = 2.76$) และในระดับน้อยมี 1 ด้าน คือ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น ($\bar{X} = 2.40$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 21)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
รายการปัญหา										
ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น (N = 694)	2.76	0.84	2.67	0.83	2.72	0.88	2.40	0.79	2.64	0.85
	(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	
ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น (N = 694)	3.12	1.00	2.78	0.99	2.97	0.95	2.76	1.00	2.89	0.99
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
ปัญหาอื่น ๆ (N = 695)	2.87	0.68	2.98	0.72	2.81	0.68	2.59	0.65	2.82	0.70
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	

เมื่อจำแนกรายละเอียดของปัญหาแต่ละด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น และปัญหาอื่นๆ ผลปรากฏ ดังนี้

3.1.1 ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น

สำหรับปัญหาด้านวิธีการสืบค้นซึ่งจำแนกย่อยเป็น 4 รายการ พบว่า มีนิสิตชั้นปีที่ 1 ตอบแต่ละรายการจำนวนตั้งแต่ 693-694 คน

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาด้านวิธีการสืบค้น พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ปัญหาในระดับปานกลางมี 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ($\bar{X} = 2.91$) และนิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) ($\bar{X} = 2.87$) และปัญหาในระดับน้อยมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) ($\bar{X} = 2.49$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 2 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 4 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) ($\bar{X} = 2.89$)

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหา 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ดังนี้

นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ($\bar{X} = 3.05$) และในระดับน้อยมี 1 รายการ คือ นิสิตไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น ($\bar{X} = 2.45$)

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online

Databases) ($\bar{X} = 2.78$) และในระดับน้อยมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น ($\bar{X} = 2.24$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 22)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น

รายการปัญหา	คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
		เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
		N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) (N = 694)		3.08	1.05	2.88	0.95	3.05	1.03	2.54	0.97	2.91	1.02
		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) (N = 693)		2.91	1.06	2.89	0.94	2.87	1.03	2.78	0.97	2.87	1.00
		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) (N = 694)		2.52	1.01	2.54	1.03	2.60	1.09	2.20	1.01	2.49	1.05
		(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(น)	
นิสิตไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น (N = 694)		2.58	1.11	2.59	1.02	2.45	1.04	2.24	1.01	2.47	1.04
		(ป)		(ป)		(น)		(น)		(น)	

3.1.2 ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น

ในด้านปัญหากลยุทธ์ในการสืบค้นซึ่งจำแนกย่อยเป็น 3 รายการ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ตอบแต่ละรายการจำนวนตั้งแต่ 691-694 คน

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ นิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายอัญประกาศ เครื่องหมายวงกลม/ลบ เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น ($\bar{X} = 3.07$) นิสิตไม่ทราบว่าในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถสืบค้นได้โดยจำกัดปีที่พิมพ์ ภาษา และชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ ($\bar{X} = 2.94$) และนิสิตขาดความรู้และทักษะในการใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี ($\bar{X} = 2.82$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะ เภสัชศาสตร์ คือ นิสิตไม่ทราบว่าในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถสืบค้นได้โดยจำกัดปีที่พิมพ์ ภาษา และชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ และนิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายอัญประกาศ เครื่องหมายวงกลม/ลบ เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น ($\bar{X} = 3.24$ เท่ากัน) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะ นิติศาสตร์ คือ นิสิตไม่ทราบว่าในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถสืบค้นได้โดยจำกัดปีที่พิมพ์ ภาษา และชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ ($\bar{X} = 2.94$)

ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะ วิศวกรรมศาสตร์ และคณะ อักษรศาสตร์ คือ นิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายอัญประกาศ เครื่องหมายวงกลม/ลบ เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น ($\bar{X} = 3.15$ และ $\bar{X} = 3.07$ ตามลำดับ) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 23)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เภสัชศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
รายการปัญหา										
นิสิตขาดความรู้และทักษะในการใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี	2.96	1.15	2.68	1.10	2.94	1.10	2.68	1.14	2.82	1.12
ได้แก่ คำว่า“และ” “หรือ” “and” “or” “not” (N = 694)	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายัญประกาศ “....” เครื่องหมาย +,-	3.24	1.14	2.89	1.18	3.15	1.08	3.07	1.21	3.07	1.15
เครื่องหมายดอกจัน (*)ในการสืบค้น (N = 694)	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิสิตไม่ทราบว่า ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถสืบค้นได้โดยจำกัดปีที่พิมพ์	3.24	1.16	2.94	1.01	2.95	1.08	2.70	1.12	2.94	1.09
ภาษา ชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ เป็นต้น (N = 691)	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	

3.1.3 ปัญหาอื่นๆ

สำหรับปัญหาอื่นๆ ซึ่งจำแนกย่อยเป็น 14 รายการ พบว่า มีนิสิตชั้นปีที่ 1 ตอบแต่ละรายการจำนวนตั้งแต่ 689-695 คน

เมื่อพิจารณาระดับปัญหา พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 14 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ ($\bar{X} = 3.11$) สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.05$) และสารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป ($\bar{X} = 3.03$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 2 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหา 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ดังนี้

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 13 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ ($\bar{X} = 3.34$) สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.14$) และห้องสมุดประชาสัมพันธ์การปฐมนิเทศไม่ทั่วถึง ทำให้นิสิตไม่ทราบและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 3.11$) และปัญหาในระดับน้อยมี 1 รายการ คือ บรรณารักษ์ไม่เต็มใจให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ($\bar{X} = 2.49$)

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 7 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ ($\bar{X} = 3.01$) สารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป ($\bar{X} = 2.94$) และสารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.92$) ส่วนปัญหาในระดับน้อยมี 7 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภายในสถาบันวิทยบริการ ไม่มีป้ายแผนผังอาคารและป้ายบอกทิศทางของทรัพยากรสารนิเทศ ($\bar{X} = 2.47$)

ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 14 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.27$) สารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป ($\bar{X} = 3.19$) และห้องสมุดประชาสัมพันธ์การปฐมนิเทศไม่ทั่วถึง ทำให้นิสิตไม่

ทราบและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 3.16$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการ บรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ ($\bar{X} = 3.08$) นิสิตไม่ทราบว่ามีแหล่งสารนิเทศใดบ้างที่ให้ข้อมูลได้ อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการ ($\bar{X} = 2.97$) และสารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป ($\bar{X} = 2.94$) (ดังรายละเอียดในตารางที่ 24)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ปัญหาอื่นๆ

คณะ	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เกศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
รายการปัญหา	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ (N = 694)	3.14	1.00	3.27	0.88	2.92	0.97	2.92	0.95	3.05	0.96
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
สารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป (N = 694)	3.05	1.09	3.19	1.03	2.94	1.01	2.94	1.06	3.03	1.04
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
สารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนมากเกินไป (N = 691)	2.55	1.09	2.73	1.03	2.84	1.11	2.74	1.09	2.75	1.08
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ (N = 693)	3.34	1.09	3.12	1.06	3.08	1.07	3.01	1.20	3.11	1.10
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
นิตไม่ทราบว่าแหล่งสารนิเทศใดบ้างที่ให้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสมตรงตาม ความต้องการ (N = 695)	3.07	1.07	3.09	0.96	2.97	1.05	2.69	1.04	2.96	1.03
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
บรรณารักษ์ไม่เต็มใจให้คำแนะนำและช่วยเหลือ (N = 694)	2.49	1.12	2.97	1.15	2.75	1.18	2.35	1.06	2.70	1.16
	(น)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ของสถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะมีไม่เพียงพอต่อการสืบค้น (N = 695)	2.81	1.17	3.15	1.14	2.78	1.15	2.80	1.14	2.89	1.16
	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	

ตารางที่ 24 ปัญหาอื่นๆ (ต่อ)

รายการปัญหา	นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1									
	เกาส์ศาสตร์		นิติศาสตร์		วิศวกรรมศาสตร์		อักษรศาสตร์		รวม	
	N = 98		N = 194		N = 252		N = 154		N = 698	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และอินเทอร์เน็ตของสถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะมีไม่เพียงพอต่อการสืบค้น (N = 695)	2.81	1.17	3.12	1.09	2.68	1.05	2.91	1.02	2.87	1.09
ภายในสถาบันวิทยบริการไม่มีป้ายแผนผังอาคารและป้ายบอกทิศทางของทรัพยากรสารสนเทศที่ชัดเจน (N = 695)	(ป)		(ป)		(ป)		(ป)		(ป)	
ภายในห้องสมุดคณะไม่มีป้ายแผนผังอาคารและป้ายบอกทิศทางของทรัพยากรสารสนเทศที่ชัดเจน (N = 695)	2.78	1.10	2.77	1.06	2.67	1.11	2.47	1.06	2.67	1.09
ในการปฐมนิเทศของห้องสมุด มีนิสิตเข้าร่วมจำนวนมากเกินไป ทำให้การอธิบายทำได้ไม่ทั่วถึง (N = 693)	(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	
ระยะเวลาในการปฐมนิเทศสั้นไป ทำให้ไม่สามารถอธิบายรายละเอียดของห้องสมุดได้อย่างชัดเจน (N = 689)	2.73	1.02	2.67	1.04	2.62	1.04	2.40	1.11	2.60	1.05
ห้องสมุดประชาสัมพันธ์การปฐมนิเทศไม่ทั่วถึง ทำให้นิสิตไม่ทราบและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม (N = 691)	(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	
คณะที่สังกัดไม่มีการสอนวิชาเกี่ยวกับการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ทำให้นิสิตขาดความรู้และทักษะ ในการสืบค้นและการใช้สารสนเทศ (N = 692)	2.69	1.05	2.94	0.94	2.68	1.15	2.40	1.14	2.70	1.09
	(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	
	2.63	1.02	2.90	1.05	2.56	1.08	2.43	1.11	2.64	1.08
	(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	
	3.11	1.15	3.16	1.11	2.89	1.11	2.27	1.00	2.89	1.14
	(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	
	3.10	1.14	3.14	1.00	2.87	1.22	1.89	1.32	2.97	1.16
	(ป)		(ป)		(ป)		(น)		(ป)	

3.2 ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนารัฐสารนิเทศให้แก่นิสิต

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำนวน 19 คน จำแนกเป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์จำนวน 8 คน คณะอักษรศาสตร์จำนวน 6 คน คณะนิติศาสตร์จำนวน 3 คน และคณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวน 2 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและพัฒนารัฐสารนิเทศให้แก่นิสิต ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุด (14 คน)

- ควรประชาสัมพันธ์การจัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้ทั่วถึงทุกคณะ (4 คน)
- ควรมีการจัดสอนวิธีใช้ วิธีสืบค้นจากแหล่งสืบค้นต่างๆ อย่างชัดเจน และทั่วถึงทุกคณะ (3 คน) โดยนิสิต 1 คน ยังระบุว่า ควรสอนวิธีการสืบค้นผ่านสื่อ เช่น เว็บไซต์
- การปฐมนิเทศห้องสมุดควรจัดให้บ่อยมากกว่านี้ เช่น จัดทั้ง 2 ภาคการศึกษา (1 คน)
- ควรบังคับให้นิสิตทุกคนเข้าร่วมการปฐมนิเทศของห้องสมุด (1 คน)
- ห้องสมุดควรจัดรูปแบบการอบรมการใช้ห้องสมุดด้วยสื่อชนิดต่างๆ เช่น จัดทำโปสเตอร์อธิบายวิธีใช้ห้องสมุดติดเอาไว้ตามที่ต่างๆ ในห้องสมุด (1 คน)
- ควรมีการแจกแผ่นพับให้ความรู้ซึ่งจะดีกว่าการปฐมนิเทศ เพราะทั่วถึง และสะดวกกับนิสิตมากกว่า (1 คน)
- ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์เรื่องต่างๆ ให้ทั่วถึงมากกว่านี้ และลงใจให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมากขึ้น (1 คน)
- ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากขึ้น (1 คน)
- ส่งเสริมให้มีการเปิดอบรมการใช้ห้องสมุดแก่สาธารณะ (1 คน)

ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย (5 คน)

- ควรเปิดสอนวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน (3 คน) โดยเปิดสอนในคณะที่เกี่ยวข้อง (1 คน) ในช่วงเวลาที่เหมาะสม (1 คน) และให้เกรดเป็น S/U (1 คน)
- อาจารย์ควรส่งเสริมให้นิสิตมีความสนใจในการหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด

และใช้สารนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (1 คน)

- ควรประชาสัมพันธ์ รณรงค์ สนับสนุนให้นิสิตรักการอ่านและการค้นคว้า (1 คน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 5 ด้าน คือ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ รวมทั้งปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศและข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนาการรู้สารสนเทศให้แก่ นิสิต โดยตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบในระดับมาก คือ ไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษากับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 710 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 710 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 698 ชุด คิดเป็น 98.31% ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากจำนวนนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 698 คน (ตารางที่ 2) พบว่า เป็นนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวนมากที่สุด 252 คน (36.10%) และน้อยที่สุดเป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์จำนวน 98 คน (14.04%)

ในด้านห้องสมุดที่นิสิตชั้นปีที่ 1 เคยใช้ (ตารางที่ 3) พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ 662 คน (94.84%) เคยใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัด และจำนวนน้อยที่สุด 90 คน (12.89%) เคยใช้ห้องสมุด

มหาวิทยาลัยอื่นๆ เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ของทั้ง 4 คณะ เคยใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัด ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ (89.80%) คณะนิติศาสตร์ (98.45%) คณะวิศวกรรมศาสตร์ 230 คน (91.27%) และคณะอักษรศาสตร์ (99.35%)

สำหรับความถี่ในการใช้บริการสถาบันวิทยบริการ (ตารางที่ 4) พบว่า นิสิตส่วนใหญ่จำนวน 410 คน (66.45%) ใช้บริการไม่แน่นอน และจำนวนน้อยที่สุด 8 คน (1.30%) ใช้บริการทุกวัน เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ของทั้ง 4 คณะ ใช้บริการไม่แน่นอนเช่นเดียวกัน ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ (64.10%) คณะนิติศาสตร์ (71.91%) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (59.43%) และคณะอักษรศาสตร์ (71.14%)

ส่วนความถี่ในการใช้บริการห้องสมุดคณะที่สังกัด (ตารางที่ 5) พบว่า นิสิตจำนวนมากที่สุด 307 คน (46.37%) ใช้บริการไม่แน่นอน และจำนวนน้อยที่สุด 25 คน (3.78%) ใช้บริการเดือนละ 1 ครั้ง เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตจำนวนมากที่สุดของทั้ง 4 คณะ ใช้บริการไม่แน่นอนเช่นเดียวกัน ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ (67.05%) คณะนิติศาสตร์ (43.46%) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (45.22%) และคณะอักษรศาสตร์ (39.87%)

ในด้านประสบการณ์การศึกษาระดับปริญญาตรี การใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน (ตารางที่ 6) พบว่า นิสิตส่วนใหญ่จำนวน 549 คน (78.65%) เคยศึกษาระดับปริญญาตรี การใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน และส่วนน้อยจำนวน 149 คน (21.35%) ไม่เคยศึกษาเมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ของ 3 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ (82.65%) คณะนิติศาสตร์ (85.05%) และคณะวิศวกรรมศาสตร์ (59.13%) และนิสิตทั้งหมด (100.00%) ของคณะอักษรศาสตร์ เคยศึกษาระดับปริญญาตรี การใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน โดยนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ทุกคน เคยศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ทุกคนเคยศึกษาในมหาวิทยาลัย

สำหรับการใช้บริการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดจากห้องสมุดคณะที่สังกัดและ/หรือสถาบันวิทยบริการ (ตารางที่ 7) พบว่า นิสิตส่วนใหญ่จำนวน 483 คน (69.20%) ไม่เคยใช้บริการ และส่วนน้อยจำนวน 215 คน (30.80%) เคยใช้บริการ เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ของ 3 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ (85.71%) คณะนิติศาสตร์ (88.14%) และคณะวิศวกรรมศาสตร์ (86.51%) ไม่เคยใช้บริการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ส่วนใหญ่ (93.51%) เคยใช้บริการ

การที่ผลการวิจัย พบว่า นิสิตคณะอักษรศาสตร์ส่วนใหญ่เคยใช้บริการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดจากห้องสมุดคณะที่สังกัด และ/หรือสถาบันวิทยบริการ เนื่องจากนิสิตคณะอักษรศาสตร์ทุกคนต้องศึกษาวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ซึ่งมีข้อกำหนดให้นิสิตเข้ารับบริการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุดจากสถาบันวิทยบริการ และศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์

2. การรู้สารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

ผลการวิจัยในด้านการรู้สารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 (ตารางที่ 8) พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีระดับการรู้สารนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ มีระดับการรู้สารนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน คือ คณะเภสัชศาสตร์ ($\bar{X} = 3.57$) คณะนิติศาสตร์ ($\bar{X} = 3.56$) และคณะอักษรศาสตร์ ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่ามีระดับการรู้สารนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$)

เมื่อพิจารณาระดับการรู้สารนิเทศตามเกณฑ์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ ด้านการกำหนดแหล่งสารนิเทศ ด้านการสืบค้นสารนิเทศ ด้านการประเมินสารนิเทศ และด้านการใช้สารนิเทศ พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีการรู้สารนิเทศในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนอีก 1 ด้าน คือ ด้านการสืบค้นสารนิเทศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยการรู้สารนิเทศอยู่ในระดับเดียวกันทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ และอีก 1 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการสืบค้นสารนิเทศ

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยการรู้สารนิเทศในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ ส่วนอีก 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดแหล่งสารนิเทศ

การที่ผลการวิจัย พบว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง ในขณะที่ระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตอีก 3 คณะอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากหลักสูตรของคณะวิศวกรรมศาสตร์ เป็นหลักสูตรในด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งการเรียนในระดับชั้นปีที่ 1 เป็นการเรียนที่เน้นการใช้ตำราเรียน นิสิตจะเรียนเฉพาะวิชาพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาที่เป็นทักษะการคำนวณ ซึ่งหากนิสิตมีความเข้าใจในหลักการของการคำนวณ สูตรต่างๆ นิสิตอาจไม่จำเป็นต้องค้นคว้ามากนัก ประกอบกับการเรียนในชั้นปีที่ 1 นิสิตยังไม่จำเป็นต้องทำโครงการวิจัย จึงอาจทำให้นิสิตไม่มีทักษะในการค้นคว้าหรือสืบค้นสารสนเทศมากนัก สำหรับเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ แม้ว่าทางห้องสมุดคณะจะมีการจัดปฐมนิเทศห้องสมุดให้กับนิสิตทุกระดับชั้นแล้ว แต่ก็พบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่มิได้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะนิสิตขาดแรงกระตุ้นทั้งจากอาจารย์ และห้องสมุด จึงทำให้นิสิตไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และขาดโอกาสที่จะรับรู้วิธีการสืบค้นและวิธีใช้ห้องสมุด รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ที่ห้องสมุดและมหาวิทยาลัยมีอยู่

ผลการวิจัยในด้านระดับการรู้สารสนเทศโดยรวม พบว่า แตกต่างจากผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2545) ซึ่งพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพามีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยของวุฒิพงษ์ บุโธสง (2542) ซึ่งพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับน้อย และผลการวิจัยของ Kurbanoglu (2003) ซึ่งพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Hacettepe University มีความสามารถในการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยในส่วนระดับของการรู้สารสนเทศแต่ละด้าน ยังพบว่า ในด้านการตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศซึ่งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2545) ที่พบว่า นิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพามีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการกำหนดขอบเขตหัวข้อสารสนเทศที่ต้องการในระดับมาก ผลการวิจัยของ Kurbanoglu (2003) ซึ่งพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Hacettepe University มีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการกำหนดความต้องการสารสนเทศในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของวุฒิพงษ์ บุโธสง (2542) ที่พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามมีระดับการรู้สารสนเทศในด้านการกำหนดขอบเขตของสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยในด้านการกำหนดแหล่งสารนิเทศ ซึ่งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kurbanoglu (2003) ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Hacettepe University มีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการระบุแหล่งและการเข้าถึงทรัพยากรสารนิเทศในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2545) ซึ่งพบว่า นิสิตปริญญาตรีมีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการกำหนดแหล่งและการค้นคืนสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยในด้านการสืบค้นสารนิเทศ ซึ่งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2545) ซึ่งพบว่า นิสิตปริญญาตรีมีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการกำหนดแหล่งและการค้นคืนสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kurbanoglu (2003) ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Hacettepe University มีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการระบุแหล่งและการเข้าถึงทรัพยากรสารนิเทศในระดับมาก และงานวิจัยของวุฒิพงษ์ บุษโสง (2542) ที่พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการใช้เครื่องมือเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศในระดับน้อย

ผลการวิจัยในด้านการประเมินสารนิเทศ ซึ่งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kurbanoglu (2003) ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Hacettepe University มีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการประเมินสารนิเทศอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของดวงกมล อุ่นจิตติ (2545) ซึ่งพบว่า นิสิตปริญญาตรีมีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของวุฒิพงษ์ บุษโสง (2542) ที่พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการประเมินสารสนเทศที่ค้นคืนมาได้อยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยในด้านการใช้สารนิเทศ ซึ่งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kurbanoglu (2003) ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Hacettepe University มีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการแปลความหมาย สังเคราะห์ และใช้สารนิเทศอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของวุฒิพงษ์ บุษโสง (2542) ที่พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามีระดับการรู้สารนิเทศในด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยในส่วนนี้ยังพบว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่กำหนดว่า การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง

การที่ผลการวิจัย พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ย การรู้สารสนเทศโดยรวมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนิสิตส่วนใหญ่ของทุกคนะมีความรู้พื้นฐานทาง ด้านสารสนเทศ จากการศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุด หรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ทั้ง ในระดับมัธยมศึกษา และระดับมหาวิทยาลัยมาแล้ว รวมทั้งในปัจจุบันสารสนเทศสามารถถ่ายทอด ถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น นิสิตอาจศึกษาค้นคว้า และสร้างทักษะทางด้านสารสนเทศเพิ่มเติมได้ด้วย ตนเองทั้งจากฐานข้อมูลของห้องสมุด และอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาระดับการรู้สารสนเทศตามเกณฑ์แต่ละด้าน พบว่า นิสิตชั้น ปีที่ 1 ยังมีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การสืบค้นสารสนเทศ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่น นี้ อาจเนื่องจาก นิสิตชั้นปีที่ 1 ยังไม่คุ้นเคยกับระบบการสืบค้นสารสนเทศของมหาวิทยาลัย เพราะ ห้องสมุดมีแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์หลายประเภท เช่น รายการออนไลน์ (OPAC) ฐานข้อมูล ออนไลน์ (Online Databases) ที่ห้องสมุดจัดซื้อ ซึ่งนิสิตอาจไม่คุ้นเคยและไม่มีประสบการณ์ในการ สืบค้น รวมทั้งนิสิตอาจไม่เคยได้รับการอบรมการสืบค้นแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์มาก่อน ทั้งใน ด้านวิธีการสืบค้น และกลยุทธ์ในการสืบค้น ซึ่งในการสืบค้นแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ จำเป็นต้องรู้จักวิธีใช้ และจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นจึงจะได้รับสารสนเทศที่ต้องการ

ผลการวิจัยระดับการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 ในด้านการสืบค้นสารสนเทศ จึงเป็น ด้านเดียวที่พบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ส่วนอีก 4 ด้าน คือ ด้านการตระหนักถึงความต้องการ สารสนเทศ ด้านการกำหนดแหล่งสารสนเทศ ด้านการประเมินสารสนเทศ และด้านการใช้สารสนเทศ พบว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณารายละเอียดของการรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 ในแต่ละด้าน สรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านการตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ

ในด้านการตระหนักถึงความต้องการสารนิเทศ (ตารางที่ 9) ได้จำแนกออกเป็น 3 ด้านย่อย คือ การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ และการกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ ($\bar{X} = 4.05$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 3 ด้านเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า มีความสามารถในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ และในระดับปานกลางมี 1 ด้าน คือ การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง

สำหรับรายละเอียดของแต่ละด้านย่อย สรุปได้ดังนี้

2.1.1 การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง

ระดับความสามารถในการกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง (ตารางที่ 10) ได้จำแนกย่อยเป็น 3 รายการ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากทั้ง 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิด หรือขอบเขต หรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.58$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตสามารถรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น โดยสำรวจและสอบถามอาจารย์หรือบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ส่วนอีก 1 รายการอยู่ในระดับปานกลาง คือ ในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง (ประเด็นใหญ่/ย่อยของเรื่องที่ต้องการศึกษา) เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไปได้

นิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 3 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงาน นิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง (ประเด็นใหญ่/ย่อยของเรื่องที่ต้องการศึกษา) เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไปได้

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิด หรือขอบเขต หรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้าได้

ผลการวิจัยในส่วนที่พบว่า นิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในการเขียนโครงเรื่องในระดับมาก แต่นิสิตอีก 2 คณะคือ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะลักษณะที่คล้ายคลึงกันของกลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา กล่าวคือ ในการศึกษาในคณะนิติศาสตร์ นิสิตต้องใช้ทักษะในการจับประเด็นของเรื่องที่ศึกษา โดยมีโจทย์เป็นสถานการณ์สมมุติ ซึ่งนิสิตจะต้องมีทักษะในการจับประเด็นในเรื่องนั้นๆ และจึงจะวิเคราะห์ต่อไปได้ (มานิตย์ จุมปา, สัมภาษณ์) ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ ต้องใช้ทักษะในการอ่าน การตีความ และการจับใจความเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งยังได้ศึกษารายวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ซึ่งมีการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนโครงเรื่อง และได้ให้นิสิตฝึกปฏิบัติการเขียนโครงเรื่อง จึงทำให้นิสิตมีความสามารถในการเขียนโครงเรื่องในระดับมาก ส่วนนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์เน้นหนักการเรียนด้วยการคำนวณเป็นหลัก จึงมีความถนัดทางวิชาการด้านคำนวณมากกว่าการอ่านและการจับใจความ

2.1.2 การตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ

ในด้านระดับความสามารถในการตระหนักถึงความสำคัญของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการ (ตารางที่ 11) ได้จำแนกย่อยเป็น 4 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้าและการเรียน ($\bar{X} = 4.24$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 4 รายการ เช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้องสมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้า และการเรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้

ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด และระดับมาก ในระดับมากที่สุดมี 1 รายการ คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้า และการเรียน และในระดับมากมี 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้

ผลการวิจัยในส่วนนี้ แสดงให้เห็นว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้ง 4 คณะต่างก็เห็นความสำคัญและประโยชน์ของสารนิเทศในการตอบสนองความต้องการต่างๆ กล่าวคือ ตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้าและการเรียน สารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ การนำสารนิเทศมาอ้างอิงในรายงาน ทำให้รายงานมีความน่าเชื่อถือถูกต้อง และสารนิเทศสามารถตอบสนองความต้องการ หรือตอบคำถามให้นิสิตได้ทุกเรื่อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการแสวงหาสารนิเทศ และการสร้างทักษะในการรู้สารนิเทศของบุคคลต่อไป

2.1.3 การกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ

ระดับความสามารถในการกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ (ตารางที่ 12) ได้จำแนกย่อยเป็น 5 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 5 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถกำหนดได้ว่า นิสิตจะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.88$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุดทั้ง 5 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถกำหนดได้ว่า นิสิตจะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ

ส่วนนิตินิตินิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับมากและระดับปานกลาง โดย นิตินิตินิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้า นิตินิตินิติศาสตร์สามารถกำหนดได้ว่า นิตินิตินิติศาสตร์จะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ ส่วนอีก 2 รายการอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิตินิตินิติศาสตร์สามารถกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศได้อย่างเหมาะสมตามกำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนนิตินิตินิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้า นิตินิตินิติศาสตร์สามารถกำหนดได้ว่า นิตินิตินิติศาสตร์จะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ และอีก 1 รายการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นิตินิตินิติศาสตร์พิจารณาได้ว่าในการทำรายงาน หรือการศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ ระดับความยากง่ายของเรื่องที่ศึกษาเป็นตัวกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศ

2.2 ด้านการกำหนดแหล่งสารนิเทศ

ในด้านการกำหนดแหล่งสารนิเทศ (ตารางที่ 13) ได้จำแนกออกเป็น 2 ด้านย่อย คือ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ และการเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ผลการวิจัย พบว่า นิตินิตินิติศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากทั้ง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.65$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิตินิตินิติศาสตร์สังกัด พบว่า นิตินิตินิติศาสตร์ 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 2 ด้านเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิตินิตินิติศาสตร์คณะเภสัชศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ คือ การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม ส่วนนิตินิตินิติศาสตร์อักษรศาสตร์มีความสามารถในระดับมากเท่ากันทั้ง 2 ด้าน

นิตินิตินิติศาสตร์วิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 1 ด้าน คือ การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม และอีก 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ

สำหรับรายละเอียดของแต่ละด้านย่อย สรุปได้ดังนี้

2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ

ในด้านความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ (ตารางที่ 14) ได้จำแนกย่อยเป็น 4 รายการ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 2 รายการ คือ นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง ให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไปและมีจุดเน้นที่ต่างกัน และนิสิตทราบว่าทรัพยากรสารนิเทศแต่ละประเภทให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป ($\bar{X} = 3.65$ เท่ากัน) ส่วนในระดับปานกลางมี 2 รายการ ได้แก่ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศประเภทใดบ้างที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.50$) และนิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถาม เป็นแหล่งที่มีประโยชน์สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้ ($\bar{X} = 3.47$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ดังนี้

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง ให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป และมีจุดเน้นที่ต่างกัน และอีก 1 รายการอยู่ในระดับปานกลาง คือ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้

นิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าทรัพยากรสารนิเทศแต่ละประเภทให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป และอีก 1 รายการอยู่ในระดับปานกลาง คือ นิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามเป็นแหล่งที่มีประโยชน์สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้

นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง ให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป และมีจุดเน้นที่ต่างกัน และอีก 2 รายการเป็นความสามารถในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศประเภทใดบ้าง ที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามเป็นแหล่งที่มีประโยชน์สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้

การที่ผลการวิจัย พบว่านิสิต 3 คนะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถบางรายการอยู่ในระดับปานกลาง คือ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศประเภทใดบ้าง ที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ และนิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถาม เป็นแหล่งที่มีประโยชน์สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้ อาจเนื่องจากในการปฐมนิเทศห้องสมุด สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะอาจยังไม่ได้อธิบายชัดเจนถึงประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดที่นิสิตสามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษา รวมทั้งความสำคัญของบรรณารักษ์บริการตอบคำถาม ซึ่งอาจเป็นเพราะเวลาในการปฐมนิเทศมีจำกัด และ/หรือจำนวนนิสิตในกลุ่มที่เข้าร่วมการปฐมนิเทศมีจำนวนมาก

2.2.2 การเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม

ในด้านความสามารถในการเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม (ตารางที่ 15) ได้จำแนกย่อยเป็น 2 รายการ คือ นิสิตสามารถเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม ที่ให้สารสนเทศที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการศึกษาค้นคว้าได้ และในการเลือกแหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมากทั้ง 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในการเลือกแหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า นิสิตสามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณา ($\bar{X} = 3.68$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะ มีความสามารถในระดับมากทั้ง 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์ คือ นิสิตสามารถเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม ที่ให้สารสนเทศที่ถูกต้อง และตรงกับความต้องการศึกษาค้นคว้าได้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ และ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ในการเลือกแหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณา

ผลการวิจัยในส่วนนี้ ที่พบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถเลือกแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม ที่ให้สารสนเทศที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการศึกษาค้นคว้าได้ในระดับมาก พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kurbanoglu (2003) ที่พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในการระบุ และเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2.3 ด้านการสืบค้นสารสนเทศ

สำหรับความสามารถในการสืบค้นสารสนเทศได้จำแนกออกเป็น 2 ด้านย่อย คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ และความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น ปกติแล้ว นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.35$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ ส่วนนิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 1 ด้าน คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ และในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น

การที่ผลการวิจัยพบว่า นิสิตคณะอักษรศาสตร์เป็นนิสิตเพียงคณะเดียวที่มีความสามารถในระดับมาก 1 ด้าน คือ การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ อาจเป็นผลมาจากการเรียนรายวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ซึ่งในรายวิชานี้ได้สอนให้นิสิตรู้จักวิธีการสืบค้นสารสนเทศรูปแบบต่างๆ และจากเครื่องมือช่วยค้นประเภทต่างๆ นอกจากนี้ ในรายวิชาดังกล่าวยังกำหนดให้นิสิตคณะอักษรศาสตร์เข้ารับการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดทั้งจากสถาบันวิทยบริการ และจากศูนย์สารสนเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จึงทำให้นิสิตรู้จัก เข้าใจ และรู้ถึงวิธีการสืบค้นเพิ่มมากขึ้น ทำให้นิสิตคณะอักษรศาสตร์มีความสามารถในด้านนี้ในระดับมากที่สุดกว่านิสิตอีก 3 คณะ

สำหรับรายละเอียดของแต่ละด้านย่อย สรุปได้ดังนี้

2.3.1 การรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ

ในด้านการรู้วิธีการสืบค้นสารสนเทศ (ตารางที่ 17) ได้จำแนกย่อยเป็น 6 รายการ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ในระดับมากมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหาค้นหา (Search Engine) ($\bar{X} = 3.96$) และในระดับปานกลางมี 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นิสิต

สามารถใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศหลายวิธีร่วมกัน ($\bar{X} = 3.39$) นิสิตสามารถรวบรวมรายการบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า จากท้ายเล่มหนังสือหรือท้ายบทความวารสารได้ เพื่อทำการสืบค้นต่อไป ($\bar{X} = 3.33$) และนิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุด ($\bar{X} = 3.27$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ดังนี้

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) ส่วนอีก 4 รายการอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นิสิตสามารถใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศหลายวิธีร่วมกัน

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 5 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) และในการสืบค้นด้วยรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถเลือกสืบค้นจากทางเลือกต่างๆ ได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ส่วนอีก 1 รายการอยู่ในระดับปานกลาง คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจัดหา

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 1 รายการ คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) ในระดับปานกลาง 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการสืบค้นด้วยรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถเลือกสืบค้นจากทางเลือกต่างๆ ได้ และในระดับน้อย มี 1 รายการ คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจัดหา

การที่ผลการวิจัยพบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะมีความสามารถในระดับมากเหมือนกัน คือ มีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา อาจเนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีการสืบค้นสารนิเทศที่สำคัญวิธีหนึ่งในยุคปัจจุบัน เพราะสามารถเข้าถึงและสืบค้นได้สะดวก ทั้งจากห้องสมุด จากคณะในมหาวิทยาลัย และจากบ้านของนิสิต นอกจากนี้โปรแกรมการค้นหายังเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าถึงสารนิเทศที่อยู่ในเว็บไซต์ต่างๆ และการค้นหาทำได้ง่าย

ส่วนวิธีการสืบค้นที่พบว่านิสิตทั้ง 4 คณะ มีทักษะและความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน คือ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจัดหา การที่ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ของห้องสมุดไม่มากนัก อาจเนื่องจากฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดประกอบด้วยฐานข้อมูลต่างๆ หลายฐาน และครอบคลุมเนื้อหาหลากหลายแตกต่างกันไป การจะเข้าถึงและสืบค้นฐานข้อมูลต่างๆ ได้ นิสิตต้องรู้จักฐานข้อมูล และวิธีการสืบค้น ซึ่งในเรื่องนี้สถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะต่างๆ ยังอาจไม่ได้อบรมหรือให้ความรู้แก่นิสิตอย่างทั่วถึง และยังอาจประชาสัมพันธ์ไม่มากพอ จึงอาจมีผลทำให้นิสิตมีความสามารถในระดับปานกลางใน 3 รายการดังกล่าว สำหรับนิสิตอักษรศาสตร์ แม้ในรายวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงานจะสอนเกี่ยวกับฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุด แต่นิสิตก็ยังขาดการฝึกทักษะในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งในการสร้างทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ นิสิตจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน อบรม และปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงจะสามารถใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในการค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น

ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น (ตารางที่ 18) ได้จำแนกย่อยเป็น 6 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 6 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกันเพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.39$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับปานกลางทั้ง 6 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 1 รายการ คือ ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ และอีก 5 รายการอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี

การที่ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นในระดับปานกลางทั้ง 6 รายการ ได้แก่ 1) ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ 2) นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี 3) นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้เครื่องหมายอัญประกาศ เพื่อสืบค้นกลุ่มคำหรือวลี 4) นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศ โดยใช้เครื่องหมายวงเล็บหรือลบได้ 5) นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศ โดยใช้เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น และ 6) นิสิตสามารถจำกัดการสืบค้นได้ โดยจำกัดปีที่พิมพ์ ภาษา ชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ อาจเนื่องจากนิสิตยังไม่เข้าใจถึงวิธีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ อย่างแท้จริง ซึ่งในการสืบค้นกับแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่งนั้น จำเป็นที่จะต้องรู้และใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับแหล่งสารนิเทศนั้นๆ โดยเฉพาะ เช่น การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ หรือรายการออนไลน์ หรือโปรแกรมการค้นหา ต่างก็มีกลยุทธ์เฉพาะ เช่น การใช้คำเชื่อมบูลีน การใช้เครื่องหมายต่างๆ และการจำกัดการค้นคว้า เป็นต้น ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวอาจเหมือนหรือแตกต่างกันไปก็ได้ การรู้และสามารถใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการสืบค้น จะทำให้นิสิตได้รับสารนิเทศที่ต้องการจากการสืบค้นได้มากขึ้น

2.4 ด้านการประเมินสารนิเทศ

ในด้านการประเมินสารนิเทศ (ตารางที่ 19) ได้พิจารณาจากความสามารถในการประเมินและคัดเลือกสารนิเทศจากแต่ละแหล่ง โดยจำแนกความสามารถเป็น 4 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลางในระดับมากมี 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถพิจารณาว่าสารนิเทศที่คัดเลือกมานั้นมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็น หรือโครงเรื่องมากเพียงพอหรือไม่ ($\bar{X} = 3.60$) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณาเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ ($\bar{X} = 3.46$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะ มีความสามารถในการประเมินสารนิเทศ 2 ระดับ คือ ระดับมากและระดับปานกลาง ดังนี้

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 2 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถพิจารณาว่าสารนิเทศที่คัดเลือกมานั้นมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็น หรือโครงเรื่องมากเพียงพอหรือไม่ ส่วนอีก 2 รายการอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หากจำเป็นต้องสืบค้นสารนิเทศ

เพิ่มเติม นิสิตสามารถทบทวนแหล่งสารนิเทศที่ใช้ วิธีการสืบค้น และกลยุทธ์ที่ใช้สืบค้น เพื่อปรับปรุง การสืบค้นครั้งต่อไปได้

นิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุด 4 รายการ โดย รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณา เปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ ส่วน นิสิตคณะ อักษรศาสตร์ มีความสามารถในระดับมาก 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นิสิต สามารถพิจารณาว่า สารนิเทศที่คัดเลือกมานั้นมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็น หรือโครงเรื่องมากเพียงพอ หรือไม่ ส่วนอีก 1 รายการอยู่ในระดับปานกลาง คือ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จาก แต่ละแหล่ง โดยพิจารณาเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศ ได้

การที่ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับ ปานกลาง 1 ด้าน คือ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณา เปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ อาจเนื่องจากการศึกษา ในระดับชั้นปีที่ 1 ของทุกคนจะเป็นการเรียนที่อาจารย์ผู้สอนอาจยังไม่เน้นการทำรายงาน จึงทำให้นิสิต ไม่ได้ฝึกฝนทักษะในด้านการประเมินสารนิเทศจากแต่ละแหล่งมากนัก ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้ พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงกมล ชุ่มจิตติ (2545) ที่พบว่า นิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพา มี ระดับการรู้สารนิเทศของตนในด้านการประเมินคุณค่าสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านการใช้สารนิเทศ

ในด้านการใช้สารนิเทศ (ตารางที่ 20) ได้พิจารณาจากความสามารถในการนำ สารนิเทศไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพผลตามต้องการ โดยจำแนกความสามารถเป็น 2 รายการ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมาก 1 รายการ คือ นิสิต สามารถนำสารนิเทศที่สืบค้นและได้รับ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.70$) และในระดับปานกลางมี 1 รายการ คือ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่ได้รับ มาวิเคราะห์ และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.42$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถ 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับมาก

1 รายการ ได้แก่ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่สืบค้นและได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ส่วนอีก 1 รายการอยู่ในระดับปานกลาง คือ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่ได้รับมาวิเคราะห์และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามต้องการ

ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ มีความสามารถในระดับมากที่สุด 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่สืบค้นและได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ

การที่ผลการวิจัย พบว่า นิสิต 3 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ มีความสามารถที่จะนำสารนิเทศที่ได้รับ มาวิเคราะห์และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามความต้องการในระดับปานกลาง ในขณะที่นิสิตคณะนิติศาสตร์มีความสามารถอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากความสามารถในด้านการวิเคราะห์ และตีความข้อมูลเป็นคุณสมบัติ และลักษณะที่สำคัญของผู้ศึกษาด้านกฎหมาย นอกจากนี้ ในช่วงก่อนการเปิดเรียนในภาคการศึกษาต้น คณะนิติศาสตร์ได้มีการจัดปฐมนิเทศเกี่ยวกับลักษณะการเรียนทางด้านนิติศาสตร์ ให้นักนิสิต เพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะการเรียน และลักษณะการสอนที่เน้นทักษะการวิเคราะห์ (มานิตย์ จุมปา, สัมภาษณ์) ซึ่งทำให้นักนิสิตคณะนิติศาสตร์ได้ฝึกฝนและมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่านิสิตคณะอื่นๆ

3. ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศและข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศ

ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 (ตารางที่ 21) ได้จำแนกเป็น 3 ด้านใหญ่ คือ ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น และปัญหาอื่นๆ ปรากฏว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น ($X = 2.89$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 3 คณะ ได้แก่ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ ปัญหาอื่นๆ

ส่วนนิติตคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น ($\bar{X} = 2.76$) และในระดับน้อยมี 1 ด้าน

สำหรับรายละเอียดของปัญหาแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

3.1.1 ปัญหาด้านวิธีการสืบค้น

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาด้านวิธีการสืบค้น (ตารางที่ 22) ได้จำแนกย่อยเป็น 4 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ในระดับปานกลางมี 2 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ($\bar{X} = 2.91$) และนิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) ($\bar{X} = 2.87$) และปัญหาในระดับน้อยมี 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นิสิตไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น ($\bar{X} = 2.47$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 2 คณะ คือ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 4 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases)

ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหา 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ได้แก่ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 3 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) และในระดับน้อยมี 1 รายการ ส่วนนิติตคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) และในระดับน้อยมี 2 รายการ

การที่ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบในระดับปานกลาง 2 รายการคือ นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) และนิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) พบว่าสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยในส่วนของด้านการรู้วิธีการสืบค้น ซึ่งพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ยังมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้นิสิตประสบปัญหาทั้ง 2 รายการดังกล่าวในระดับที่สูงกว่าปัญหาอื่นๆ

ผลการวิจัยปัญหาด้านวิธีการสืบค้น พบว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่กำหนดว่า ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบในระดับมาก คือ ไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้น

การที่ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาดังกล่าวในระดับน้อย อาจเนื่องจากนิสิตมีทักษะและคุ้นเคยกับการกำหนดคำสำคัญ เพื่อการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา (Search Engine) ซึ่งผลการวิจัยในด้านการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะการสืบค้นด้วยโปรแกรมการค้นหา นิสิตสามารถใช้ศัพท์อิสระในการสืบค้นได้ จึงทำให้นิสิตสามารถคิดคำสำคัญได้ตามต้องการ และมีปัญหาด้านนี้น้อย

3.1.2 ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น

ปัญหาด้านกลยุทธ์ในการสืบค้น (ตารางที่ 23) ได้จำแนกย่อยเป็น 3 รายการ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 รายการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ นิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายอัญประกาศ เครื่องหมายบวกลบ เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น ($\bar{X} = 3.07$) นิสิตไม่ทราบว่าในการสืบค้นสารสนเทศ นิสิตสามารถสืบค้นได้โดยจำกัดปีที่พิมพ์ ภาษา และชนิดของทรัพยากรสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.94$) และนิสิตขาดความรู้และทักษะในการใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี ($\bar{X} = 2.82$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิตทั้ง 4 คณะ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะ เภสัชศาสตร์ คือ นิสิตไม่ทราบว่าในการสืบค้นสารสนเทศ นิสิตสามารถสืบค้นได้โดยจำกัดปีที่พิมพ์ ภาษา และชนิดของทรัพยากรสารสนเทศ และนิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายอัญประกาศ เครื่องหมายบวกลบ เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะ นิติศาสตร์ คือ นิสิตไม่ทราบว่าในการสืบค้นสารสนเทศ นิสิตสามารถสืบค้นได้โดยจำกัดปีที่พิมพ์ ภาษา และชนิดของทรัพยากรสารสนเทศ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะ วิศวกรรมศาสตร์ และ

คณะอักษรศาสตร์ คือ นิสิตไม่ทราบวิธีใช้เครื่องหมายัญประกาศ เครื่องหมายวงกลม/ลบ เครื่องหมายดอกจันในการสืบค้น

3.1.3 ปัญหาอื่นๆ

ปัญหาอื่นๆ (ตารางที่ 24) ได้จำแนกย่อยเป็น 14 รายการ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 14 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ ($\bar{X} = 3.11$) สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.05$) และสารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป ($\bar{X} = 3.03$)

เมื่อจำแนกตามคณะที่นิสิตสังกัด พบว่า นิสิต 2 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหา 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ได้แก่ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 13 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ และปัญหาในระดับน้อยมี 1 รายการ

นิสิตคณะอักษรศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง 7 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ และปัญหาในระดับน้อยมี 7 รายการ

ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 14 รายการเช่นเดียวกัน โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะนิติศาสตร์ คือ สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ

การที่ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกของนิสิตชั้นปีที่ 1 คือ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป อาจเนื่องจากเหตุผลดังนี้ การที่นิสิตค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบอาจเป็นไปได้ว่าหนังสือเล่มนั้นๆ มีผู้ใช้รายอื่นขอยืมออก หรือหนังสือเล่มนั้นๆ มีผู้หยิบไปอ่าน และยังไม่ได้นำขึ้น

ชั้น ส่วนปัญหาสารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป อาจเกิดจากนิสิตขาดทักษะในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตไม่สามารถกำหนดคำที่เหมาะสมในการสืบค้น รวมทั้งนิสิตไม่สามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ

3.2 ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนารัฐสารนิเทศให้แก่ นิสิต

นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 19 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและพัฒนารัฐสารนิเทศให้แก่ นิสิต โดยข้อเสนอแนะที่มีผู้ตอบตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ได้แก่

- ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์การจัดปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้ทั่วถึงทุกคณะ (4 คน)
- ห้องสมุดควรมีการจัดสอนวิธีใช้ วิธีสืบค้นจากแหล่งสืบค้นต่างๆ อย่างชัดเจนและทั่วถึงทุกคณะ (3 คน)
- มหาวิทยาลัยควรเปิดสอนวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงาน (3 คน)

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ 2 ข้อ คือ ข้อ 1 การรัฐสารนิเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง และข้อ 2 ปัญหาในการสืบค้นสารนิเทศที่ นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบในระดับมาก คือ ไม่สามารถกำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้นปรากฏว่า ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ทั้ง 2 ข้อ โดยผลการวิจัยปรากฏดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 ผลการวิจัยพบว่า การรัฐสารนิเทศโดยรวมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเกณฑ์การรัฐสารนิเทศ 5 ด้าน พบว่า มี 1 ด้านที่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ด้านการสืบค้นสารนิเทศ ซึ่งพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานข้อ 2 ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาไม่สามารถกำหนด คำสำคัญที่เหมาะสมเพื่อการสืบค้นในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะและประยุกต์ผลงานวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดพัฒนาและ ส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้รู้สารนิเทศ ได้แก่ สถาบันวิทยบริการ ห้องสมุดคณะ และคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ

1. ในการจัดการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด สถาบันวิทยบริการควรจัดให้ทั่วถึงสำหรับ นิสิตทุกคน และใช้เวลาให้มากขึ้นในการจัดแต่ละครั้ง เพื่อแนะนำทรัพยากรสารนิเทศ และเครื่องมือ ช่วยค้น เช่น รายการออนไลน์ของห้องสมุด และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดจัดหา เพื่อให้ นิสิตรู้จัก เข้าใจ และสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ควรกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมการปฐมนิเทศให้ เป็นกลุ่มเล็ก เพื่อให้ นิสิตทุกคนได้รับฟังคำอธิบายอย่างทั่วถึง
2. ควรจัดอบรมทักษะการสืบค้นสารนิเทศให้กับนิสิตทุกภาคการศึกษา ทั้งด้านวิธีการ สืบค้นสารนิเทศ การใช้กลยุทธ์ต่างๆในการสืบค้น โดยอาจจัดในส่วนของสถาบันวิทยบริการเอง หรือ ร่วมมือกับห้องสมุดคณะในการจัดอบรมให้นิสิตในแต่ละคณะ
3. ควรประชาสัมพันธ์ให้นิสิต และคณาจารย์เห็นความสำคัญของห้องสมุด และ ประสานงานกับอาจารย์ เพื่อกระตุ้นให้นิสิตเข้าร่วมการปฐมนิเทศและการอบรมของห้องสมุด เพื่อให้ นิสิตสามารถค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ห้องสมุดมากขึ้น และเพื่อผลสำเร็จทางการศึกษา
4. ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับทรัพยากรสารนิเทศรูปแบบใหม่ๆ และฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดหา เพื่อส่งเสริมให้นิสิตใช้ทรัพยากรสารนิเทศต่างๆมากขึ้น

ห้องสมุดคณะ

1. ห้องสมุดคณะทุกแห่งควรจัดการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 เพื่อ ให้นิสิตรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุด และทรัพยากรสารนิเทศของห้องสมุดคณะ
2. ควรสร้างทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ของห้องสมุด และฐานข้อมูล

ออนไลน์ที่จัดหา เพื่อพัฒนาทักษะในการสืบค้นของนิสิต โดยห้องสมุดคณะอาจจัดทำเอง หากนิสิตไม่ได้รับการอบรมจากสถาบันวิทยบริการ

3. ควรประสานกับอาจารย์ในคณะ โดยอาจขอเวลาบางชั่วโมงในรายวิชา เพื่อสอนทักษะการใช้ห้องสมุดและการสืบค้นให้นิสิต

4. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้นิสิตใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายในห้องสมุด

คณะต่างๆในมหาวิทยาลัย

1. ควรจัดรายวิชาเกี่ยวกับการสอนการใช้ห้องสมุด หรือรายวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงานเป็นรายวิชาบังคับให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ของทุกคณะ เพื่อให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า สร้างทักษะในการรวบรวมสารสนเทศ ทักษะในการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งที่หลากหลาย สามารถใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการสืบค้น มีความสามารถในการประเมิน และสังเคราะห์สารสนเทศ ตลอดจนสามารถนำสารสนเทศที่ได้รับไปใช้ในการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สำหรับรายวิชาที่จัดสอนอยู่แล้ว ควรเสริมให้นิสิตได้ฝึกฝนทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ และใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นมากขึ้น โดยอาจเพิ่มในส่วนของกรณีปฏิบัติทักษะดังกล่าวในรายวิชา

3. ในส่วนของอาจารย์ผู้สอน ควรกระตุ้น แนะนำ และมอบหมายให้นิสิตค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรสารสนเทศต่างๆในรายวิชาที่สอน

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นต้น

2. ควรศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษณา มุลานนท์. บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์,
8 เมษายน 2548.

“โครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2546.”

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.spsc.chula.ac.th/undergrad_th.htm 2546.

สืบค้น 4 เม.ย. 2548.

ชุดิมา สัจจานนท์. “การรู้สารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา คนไทย และสังคมไทย.”

วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช 14, 3 (2544): 50-63.

ดวงกมล อุจน์จิตติ. “รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยบูรพา.” ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 2545.

ทิพย์สุดา ปทุมานนท์. อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . สัมภาษณ์,

8 เมษายน 2548.

นฤมล กิจไพศาลวัฒนา. บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์,

8 เมษายน 2548.

นุชรี ตรีโลจน์วงศ์. “โปรแกรมการใช้การศึกษาแก่ผู้ใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัย.” บรรณศาสตร์ 11, 2

(2539): 17-32.

ปิ่นท้ชชนิด บาลีเขต. บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2548.

ประยงค์รี พัฒนกิจจัญญ. อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2548.

ฝ่ายบริการผู้อ่าน สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด

(Library Orientation) ประจำปีการศึกษา 2547. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2547.

พุทธมนต์ พรนิมิตร. “ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อวิชาการใช้

ห้องสมุด” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

มานิตย์ จุมปา. อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2548.

ระเบียบ แสงจันทร์. บรรณารักษ์ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์,
23 มีนาคม 2548.

รังสรรค์ สุกันทา. “การรู้สารสนเทศ (Information literacy): ขีดความสามารถที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้
ตลอดชีวิต.” วารสารครุศาสตร์ 28,3 (2543): 17-24.

ราชบัณฑิตยสถาน. ศัพท์คอมพิวเตอร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. แก้ไขเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน, 2543.

“รายวิชา Research Method Medical Science.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.chula.ac.th/college/ahs/ahs-thai/course.htm> [ม.ป.ป.] สืบค้น 4 เมษายน 2548.

วุฒิพงษ์ บุไธสง. “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

ศรีเพ็ญ มะโน. “การสร้างแบบจำลองหลักสูตรวิชาการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีโดยใช้
วิธีการเชิงระบบ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536.

สิทธิธนต์ จันทร์แจ่มใส. นวัตกรรมการศึกษา ฝ่ายวิชาการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2548.

สำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ประจำปี
การศึกษา 2547.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.reg.chula.ac.th> 2547.
สืบค้น ก.ค. 2547.

สุนีย์ รัตนวิภาวงศ์. “การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการปฐมนิเทศการใช้
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2543.

สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. “แบบจำลองการรู้สารสนเทศ.” บรรณศาสตร์ 12,2 (2540): 57-68.

“หลักสูตรเศรษฐศาสตร์บัณฑิต: หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2545.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.econ.chula.ac.th/programme/bachelor/html> 2545. สืบค้น 4 เมษายน 2548.

ภาษาอังกฤษ

ALA Glossary of Library and Information Science. Chicago: American Library Association,
1983.

- American Library Association. Presidential Committee on Information Literacy (Final Report). Chicago: American Library Association, 1989.
- Association of College & Research Libraries. "Information Literacy Competency Standards For Higher Education." [Online]. Available: <http://www.ala.org/acrl/ilstandardlo.html> 2000. Retrieved Jan 6, 2003.
- Australian Academic & Research Libraries. "Information Literacy Standards." AARL 32,1 (2001): 111-123.
- Bawden, David. "Information and Digital Literacies: Reviews of Concepts." Journal of Documentation 57, 2 (2001): 218-259.
- Brown, Cecelia M. "Information Literacy of Physical Science Graduate Students in the Information Age." College & Research Libraries 60 (1999): 426-438.
- Bruce, C. "Report Development World-Wide on National Information Policy: Information Literacy." [Online]. Available: http://www.la-hq.org.uk/directory/prof_issue/nip/information.htm [n.d.] Retrieved June 11, 2002.
- Doyle, Christina S. "Outcome Measures for Information Literacy within the National Education Goals of 1990." In Final report to National Forum on Information Literacy. Flagstaff, AZ: National Forum on Information Literacy, 1992.
- Harley, Bruce. "Freshmen, Information Literacy, Critical Thinking and Values." Reference Service Review 29, 4 (2001): 301-305.
- Farber, Evan Ira. "Bibliographic Instruction, Briefly." In Information for New Age: Redefining the Librarian. Colorado: Libraries Unlimited, 1995.
- Fullerton, Anne and Leckie, Gloria J. "Information Literacy and Higher Education." In Encyclopedia of Libraries and Information Science 70 (2002): 190-206.
- Kurbanoglu, S. Serap. "Self-Efficacy: a Concept Closely Linked to Information Literacy and Lifelong Learning." Journal of Documentation 59, 6 (2003): 635-646.
- Lee, Hwa-wei. "Electronic Dialogue on Information Literacy" Academic Resources Journal 12,2 (1990): 47-55.
- Reitz, Joan M. "Bibliographic Instruction." In Dictionary for Library and Information Science, 71. Westport, CT: Libraries Unlimited, 2004.

- Reitz, Joan M. "Information Literacy." In Dictionary for Library and Information Science, 356-357. Westport, CT: Libraries Unlimited, 2004.
- Reitz, Joan M. "Training." In Dictionary for Library and Information Science, 728. Westport, CT: Libraries Unlimited, 2004.
- Seamans, Nancy H. "Student Perceptions of Information Literacy: Insights for Librarians." Reference Service Review 30, 2 (2002): 112-123.
- Yamane, Taro. An Introduction Statistics. 3rd. Ed. New York: Harper Row, 1973.
- University of California Los Angeles Instructional Service Advisory Committee. UCLA Library's Information Competency Survey. [Online]. Available: <http://www.boi.ucla.edu/%7Ejherschm/project> [1999] Retrieved Feb 3, 2003.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คณะที่สังกัด
ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด การศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุด
- ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้าน
คือ การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ
การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ
การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ
- ตอนที่ 3 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศ
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

- คำถามตอนที่ 1 ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความ
- คำถามตอนที่ 2 และ 3 ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับระดับ
ความสามารถของตนและปัญหาที่ประสบ
- คำถามตอนที่ 4 ให้เขียนข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัย
ในการสนับสนุนและพัฒนาการรู้สารสนเทศให้แก่บัณฑิต

2. คำอธิบายศัพท์

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิดที่มีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุทัศน์ ซีดีรอม เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ไปยังผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศ (Information literacy) หมายถึง ความสามารถในการรู้ความต้องการสารสนเทศของตนเอง ความสามารถในการกำหนดแหล่งสารสนเทศ การสืบค้น การประเมิน และการใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การแสวงหาสารสนเทศ (Information seeking) หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อตอบสนองความต้องการของตน

แหล่งสารสนเทศ (Information sources) หมายถึง แหล่งที่ให้สารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และตอบสนองความต้องการได้ ได้แก่ หนังสือ วารสาร สารานุกรม เอกสารประกอบการเรียน ห้องสมุด หน่วยงานต่างๆ ฐานข้อมูลห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สื่อมวลชน และบุคคล เป็นต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. คณะที่สังกัด

☐ คณะนิติศาสตร์	☐ คณะเภสัชศาสตร์
☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์	☐ คณะอักษรศาสตร์

2. ประสบการณ์การใช้ห้องสมุด

2.1. โปรดระบุห้องสมุดที่ท่านเคยใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ห้องสมุดคณะที่ท่านสังกัด
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ (โปรดระบุ).....
- หอสมุดแห่งชาติ
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.2. ท่านใช้บริการของสถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะที่ท่านสังกัดบ่อยครั้งเพียงใด

◆ สถาบันวิทยบริการ

☐ ทุกวัน	☐ 2-3 ครั้ง / สัปดาห์	☐ 1 ครั้ง / สัปดาห์
☐ เดือนละ 1 ครั้ง	☐ ไม่แน่นอน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

◆ ห้องสมุดคณะที่ท่านสังกัด

☐ ทุกวัน	☐ 2-3 ครั้ง / สัปดาห์	☐ 1 ครั้ง / สัปดาห์
☐ เดือนละ 1 ครั้ง	☐ ไม่แน่นอน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านเคยศึกษาวิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการค้นคว้าและการเขียนรายงานหรือไม่

- เคยศึกษา
 - ในมหาวิทยาลัย
 - ในระดับมัธยมศึกษา
- ไม่เคย

4. ท่านเคยใช้บริการการนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด*จากห้องสมุดคณะที่ท่านสังกัด

และ/หรือสถาบันวิทยบริการหรือไม่

- เคย
- ไม่เคย

* การนำชมและการสอนการใช้ห้องสมุด หรือการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด (Library orientation) คือ การแนะนำให้ผู้รู้จักห้องสมุดและวิธีการใช้ห้องสมุด เช่น สิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ในห้องสมุด ระบบการจัดเก็บ ระเบียบและข้อปฏิบัติ และบริการต่างๆ ของห้องสมุดอย่างย่อๆ ซึ่งอาจจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย โดยใช้เวลาในการปฐมนิเทศประมาณ 30-45 นาที วิธีการปฐมนิเทศได้แก่ การบรรยายในห้องบรรยาย การนำชมห้องสมุด เป็นต้น

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ จำแนกตามเกณฑ์ 5 ด้าน คือ
การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ
การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

คำชี้แจง ขอให้นิสิตพิจารณาคำถามต่อไปนี้ และประเมินความรู้ความสามารถของตนว่า
อยู่ในระดับใด (โปรดตอบคำถามทุกข้อ)

1. การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ

เมื่อนิสิตได้รับมอบหมายให้ทำรายงานในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือนิสิตประสงค์จะค้นคว้าในเรื่องใด
เรื่องหนึ่ง นิสิตคิดว่าตนเองมีความสามารถในประเด็นต่อไปนี้ในระดับใด

การตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>1.1. การกำหนดขอบเขตและประเด็นของเรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตสามารถรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น โดยสำรวจและสอบถามอาจารย์หรือบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ◆ นิสิตสามารถกำหนดกรอบแนวคิดหรือขอบเขตหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้าได้ ◆ ในการทำรายงานนิสิตสามารถเขียนโครงเรื่อง (ประเด็นใหญ่/ย่อยของเรื่องที่ต้องการศึกษา) เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไปได้
<p>1.2. การตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศในการตอบสนองความต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตตระหนักว่าสารสนเทศมีความสำคัญ และสามารถตอบสนองความต้องการหรือตอบคำถามแก่นิสิตได้ทุกเรื่อง

* การตระหนัก หมายถึง การเห็นความสำคัญและได้ปฏิบัติ

<ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่นำมาอ้างอิงในรายงานทำให้รายงานมีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง ◆ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน การศึกษาค้นคว้า และการเรียน ◆ นิสิตตระหนักว่าสารนิเทศช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองได้
<p>1.3. การกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ในการทำรายงานหรือศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถกำหนดได้ว่านิสิตจะใช้วิธีการใดในการแสวงหาสารนิเทศ เช่น สืบค้นจากรายการออนไลน์ (OPAC)* สืบค้นจากอินเทอร์เน็ตหรือสำรวจจากชั้นหนังสือโดยตรง เป็นต้น ◆ นิสิตสามารถกำหนดแหล่งสารนิเทศที่จะแสวงหาสารนิเทศได้หลากหลาย เช่น ใช้ห้องสมุดสถาบันวิทยบริการ ห้องสมุดคณะที่ตนสังกัด หน่วยงานต่างๆ ปรึกษาอาจารย์ เป็นต้น ◆ นิสิตสามารถพิจารณาได้ว่าในการทำรายงานหรือการศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ ระดับความยากง่ายของเรื่องที่ศึกษาเป็นตัวกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศ

* รายการออนไลน์ (Online Public Access Catalog: OPAC) คือ รายการบรรณานุกรมของทรัพยากรสารนิเทศ ได้แก่ หนังสือ วารสาร จุลสาร รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดในเครือข่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (CHULALINET) ซึ่งสามารถสืบค้นรายการบรรณานุกรมนี้โดยวิธีการออนไลน์ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

◆ นิสิตสามารถกำหนดวิธีการแสวงหาสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศได้อย่างเหมาะสมตามกำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย
◆ นิสิตสามารถกำหนดได้ว่าเรื่องแต่ละเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าควรใช้สารนิเทศที่ทันสมัยมากน้อยเพียงใด

2. การกำหนดแหล่งสารนิเทศ

การกำหนดแหล่งสารนิเทศ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1. ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ					
◆ นิสิตทราบว่าแหล่งสารนิเทศแต่ละแหล่ง เช่น ห้องสมุด หน่วยงานต่างๆ เว็บไซต์ และบุคคล เป็นต้น ให้สารนิเทศที่แตกต่างกันไป และมีจุดเน้นที่ต่างกัน
◆ นิสิตทราบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรสารนิเทศ* ประเภทใดบ้างที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าได้
◆ นิสิตทราบว่าทรัพยากรสารนิเทศแต่ละประเภท ให้สารนิเทศแตกต่างกันไป เช่น หนังสือให้ข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวและความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ในลักษณะของทฤษฎีและหลักการ วารสารให้ข้อมูลที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ครอบคลุมบทความวิชาการและรายงานการวิจัย ดรรชนีวารสารให้ข้อมูลบรรณานุกรมของบทความวารสารในหัวข้อที่ต้องการ เป็นต้น

* ทรัพยากรสารนิเทศ (Information Resources) หมายถึง วัสดุรูปแบบต่างๆ ที่มีการบันทึกสารนิเทศไว้ โดยใช้ภาษา สัญลักษณ์ ภาพ และเสียง ทรัพยากรสารนิเทศ ได้แก่ หนังสือ วารสาร จุลสาร รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ สไลด์ फिल्मสตริป วัสดุย่อส่วน เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ ซีดีรอม และฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นต้น

<ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตทราบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถาม เป็นแหล่งที่มีประโยชน์ สามารถช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าได้
2.2. การเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสม					
<ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตสามารถเลือกแหล่งสารนิเทศที่เหมาะสมที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการศึกษาค้นคว้าได้
<ul style="list-style-type: none"> ◆ ในการเลือกแหล่งสารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า นิสิตสามารถใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณา เช่น ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารนิเทศ ความทันสมัยของแหล่งสารนิเทศ ความเกี่ยวข้องของสารนิเทศที่จะได้รับกับความ ต้องการของนิสิต ขอบเขตของทรัพยากร สารนิเทศของแหล่งสารนิเทศนั้นๆ เป็นต้น

3. การสืบค้นสารนิเทศ

การสืบค้นสารนิเทศ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.1. การรู้วิธีการสืบค้นสารนิเทศ <ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุด ◆ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์*ที่ห้องสมุดจัดหา เช่น ฐานข้อมูล LegalTrac, Lexis-Nexis, Index to Legal Periodical and Books (OCLC), Arts & Humanities Search (OCLC), Arts & Humanities Citation Index (ISI),

* ฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Database) คือ ฐานข้อมูลที่ใช้สามารถสืบค้นผ่านระบบเครือข่าย ให้ข้อมูลบรรณานุกรมของหนังสือ บทความวารสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆ ข้อมูลสาระสังเขป สถิติ และเนื้อหาเต็มของสิ่งพิมพ์ (full text) ในที่นี้คือ CU Reference Databases

Humanities Fulltext (WilsonWeb), IEEE Xplore(TM), EngineeringVillage2, SpringerLink, ACS Web Editions, PsycINFO (WebSPIRS) และ ScienceDirect เป็นต้น
◆ นิสิตมีความรู้และทักษะในการสืบค้นด้วย โปรแกรมการค้นหา (Search engine) เช่น Google หรือ Lycos เป็นต้น
◆ ในการสืบค้นด้วยรายการออนไลน์ (OPAC) นิสิตสามารถเลือกสืบค้นจากทางเลือกต่างๆ ได้ เช่น เลือกสืบค้นจากชื่อเรื่อง (Title) ชื่อผู้แต่ง (Author) หัวเรื่อง (Subject)* คำสำคัญ (Word)** และเลขหมู่หนังสือ เป็นต้น
◆ ในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นิสิตสามารถใช้วิธีการสืบค้นสารนิเทศหลายวิธี ร่วมกัน เช่น รายการออนไลน์ (OPAC) ฐานข้อมูลออนไลน์ โปรแกรมการค้นหา การทดลองปฏิบัติจริง การสัมภาษณ์ หรือการปรึกษาบุคคล เป็นต้น
◆ นิสิตสามารถรวบรวมรายการบรรณานุกรมที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าจากท้ายเล่ม หนังสือหรือท้ายบทความวารสารได้ เพื่อทำ การสืบค้นต่อไป

* หัวเรื่อง (Subject) หมายถึง คำ กลุ่มคำหรือวลี ชื่อบุคคลหรือชื่อเฉพาะที่กำหนดขึ้นใช้แทนเนื้อหา ของสารนิเทศ เป็นกลุ่มคำที่สั้นกะทัดรัด และครอบคลุมเนื้อหา

** คำสำคัญ (Word) หมายถึง คำหรือกลุ่มคำที่ใช้ในการค้น ซึ่งเป็นคำที่ปรากฏในชื่อเรื่อง สารบัญ เนื้อหาหรือสาระสังเขปของสารนิเทศนั้น คำสำคัญจึงเป็นคำใดๆ ที่ใช้ได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องคำนึงถึงแบบแผน

<p>3.2. ความสามารถในการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ในการสืบค้นสารนิเทศ นิสิตสามารถใช้คำสำคัญหลายคำที่มีความหมายเหมือนกันเพื่อให้สามารถสืบค้นสารนิเทศได้ตามความต้องการ เช่น คำว่า teenager และ adolescence เป็นต้น ◆ นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้คำเชื่อมคำศัพท์และวลี ได้แก่ คำว่า “และ” “หรือ” “and” “or” “not” เช่น librarians and users, animal not cat เป็นต้น ◆ นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้เครื่องหมายอัญประกาศ “...” เพื่อสืบค้นกลุ่มคำหรือวลี เช่น “information technology” เป็นต้น ◆ นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้เครื่องหมาย + หรือ - ได้ เช่น animal + cat หรือ animal - dog เป็นต้น ◆ นิสิตสามารถสืบค้นสารนิเทศโดยใช้เครื่องหมายดอกจัน (*) ไว้ท้ายคำ เช่น การท่องเที่ยว* หรือ com* เป็นต้น ◆ นิสิตสามารถจำกัดการสืบค้นได้ โดยจำกัดจากปีที่พิมพ์ ภาษา ชนิดของทรัพยากรสารนิเทศ เป็นต้น
---	-------	------	-------	------	-------

4. การประเมินสารนิเทศ

การประเมินสารนิเทศ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>การประเมินและคัดเลือกสารนิเทศจากแต่ละแหล่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตสามารถประเมินสารนิเทศที่สืบค้นได้จากแต่ละแหล่ง โดยพิจารณาเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง และความทันสมัยของสารนิเทศได้ ◆ นิสิตสามารถคัดเลือกสารนิเทศจากแต่ละแหล่งที่มีเนื้อหาตรงกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าได้ ◆ นิสิตสามารถพิจารณาว่าสารนิเทศที่คัดเลือกมานั้น มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหรือโครงเรื่องมากเพียงพอหรือไม่ ◆ หากจำเป็นต้องสืบค้นสารนิเทศเพิ่มเติม นิสิตสามารถทบทวนแหล่งสารนิเทศที่ใช้วิธีการสืบค้น และกลยุทธ์ที่ใช้สืบค้น เพื่อปรับปรุงการสืบค้นครั้งต่อไปได้

5. การใช้สารนิเทศ

การใช้สารนิเทศ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>การนำสารนิเทศไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่สืบค้น และได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ◆ นิสิตสามารถนำสารนิเทศที่ได้รับมาวิเคราะห์และสร้างความรู้ใหม่ได้ตามต้องการ

<u>ปัญหาอื่นๆ</u>						
◆ สารนิเทศที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ
◆ สารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนน้อยเกินไป
◆ สารนิเทศที่สืบค้นได้มีจำนวนมากเกินไป
◆ ในการสืบค้นรายการออนไลน์ (OPAC) บางครั้งนิสิตสืบค้นได้รายการบรรณานุกรม แต่หาตัวเล่มไม่พบ
◆ นิสิตไม่ทราบว่าแหล่งสารนิเทศใดบ้างที่ให้ ข้อมูลได้อย่างเหมาะสมตรงตาม ความต้องการ
◆ บรรณารักษ์ไม่เต็มใจให้คำแนะนำ และช่วยเหลือ
◆ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้น รายการออนไลน์ (OPAC) ของสถาบัน วิทยบริการและห้องสมุดคณะมีไม่เพียงพอ ต่อการสืบค้น
◆ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้น ฐานข้อมูลออนไลน์ และอินเทอร์เน็ตของ สถาบันวิทยบริการและห้องสมุดคณะ มีไม่เพียงพอต่อการสืบค้น
◆ ภายในสถาบันวิทยบริการไม่มี ป้ายแผนผังอาคารและป้ายบอกทิศทาง ของทรัพยากรสารนิเทศที่ชัดเจน
◆ ภายในห้องสมุดคณะไม่มี ป้ายแผนผังอาคารและป้ายบอกทิศทาง ของทรัพยากรสารนิเทศที่ชัดเจน
◆ ในการปฐมนิเทศของห้องสมุด มีนิสิต เข้าร่วมจำนวนมากเกินไป ทำให้การอธิบาย ทำได้ไม่ทั่วถึง

<p>◆ ระยะเวลาในการปฐมนิเทศสั้นไป ทำให้ไม่สามารถอธิบายรายละเอียดของห้องสมุดได้อย่างชัดเจน</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>
<p>◆ ห้องสมุดประชาสัมพันธ์การปฐมนิเทศไม่ทั่วถึง ทำให้นิสิตไม่ทราบและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>
<p>◆ คณะที่สังกัดไม่มีการสอนวิชาเกี่ยวกับการค้นคว้าและการเขียนรายงาน ทำให้นิสิตขาดความรู้และทักษะในการสืบค้นและการใช้สารนิเทศ</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>
<p>◆ อื่นๆ (โปรดระบุ).....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>	<p>.....</p>

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดและมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนและพัฒนาการรู้สารนิเทศให้แก่นิสิต

ห้องสมุด.....

.....

มหาวิทยาลัย.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกมลรัตน์ สุขมาก เกิดวันที่ 31 ตุลาคม 2520 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารนิเทศศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย